

banana

1. หลักการและเหตุผล

การพัฒนาสังคมไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 มีเป้าหมายการพัฒนาคนไทยทุกคนตั้งแต่ก่อนเกิดจนถึงวัยชรา เป็นเป้าหมายของการพัฒนาตลอดช่วงชีวิต อาทิ การส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน การสร้างความเป็นธรรมในสังคม การผลักดันให้เป็นสังคมสวัสดิการ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของคณะกรรมการความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ(คสช.) ด้านสังคม จิตวิทยา การศึกษา การพัฒนาอาชีพและรายได้ แม้ว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สามารถดำเนินการได้ตามแผนต่อเนื่อง มุ่งสู่การพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

แต่ในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยรวมถึงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจด้วย กลไกระดับกระทรวง กรม และโครงสร้างการบริหารงาน ยังไม่บูรณาการงานการขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจและสังคมให้ป็นไปอย่างสมดุล ทำให้ปัญหาสังคมสะสมมาแต่อดีตยังไม่ได้ถูกคลี่คลายทั้งหมด หลายประเด็นเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงและซับซ้อนเพิ่มขึ้น เช่น แม่วิจัย ระบบบริการรองรับสำหรับสังคมผู้สูงอายุในชนบท เป็นต้น ซึ่งกระบวนการพัฒนาสังคมจึงควรเป็นกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนและกับคนภายนอกหรือหน่วยงานภายนอก

จึงจะทำให้เกิดกลไกการพัฒนาาร่วมกัน และสามารถขับเคลื่อนงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการต่อไปได้ การพัฒนาสังคมแบบมีส่วนร่วม เป็นแนวคิดที่อยู่ภายใต้กรอบการพัฒนาชุมชนที่มองสังคมแบบองค์รวม (Holistic) ที่ทุกภาคส่วนของชุมชนมีความเชื่อมโยงกันโดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นศูนย์กลางการพัฒนา (Target Oriented)

ดังนั้นเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา จึงต้องพัฒนาให้สอดคล้องไปตามแนวคิด แนวทาง การพัฒนาสังคมแบบมีส่วนร่วม ซึ่งในที่นี้จะเป็นเครื่องมือการพัฒนาโดยการจัดระบบมีส่วนร่วมเป็นหลักในการขับเคลื่อนงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ภาคส่วนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนงาน คือ ภาคเครือข่ายพัฒนาสังคม ซึ่งเป็นการดึงความร่วมมือของคนในชุมชน ผู้นำชุมชน อบต. ภาคส่วนอื่น ๆ ให้เกิดการประสานงาน สร้างการมีส่วนร่วม และสร้างการมีจิตอาสาในการทำงานด้านการพัฒนาสังคมและสวัสดิการให้เกิดขึ้นในพื้นที่และนำไปในทิศทางเดียวกัน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12 เป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีภารกิจในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เครือข่ายด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ระดับตำบล (คพม.) เป็นกลไกการขับเคลื่อนในพื้นที่ โดยการพัฒนาศักยภาพให้คพม. มีการดำเนินงานการจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เพื่อการพัฒนาสังคมและจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ชุมชนท้องถิ่นของตนเอง ความสำคัญของแนวคิดการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม ต้องใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับแนวคิดแบบมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น , คพม. และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยคาดหวังว่ากระบวนการจัดระบบมีส่วนร่วมจะก่อให้เกิด

การกระตุ้นจากภายในชุมชน มีคนทำงานเกิดขึ้น ที่เป็นลักษณะจิตอาสา สามารถทำงานพัฒนาสังคมในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change agent) สามารถทำงานร่วมกับ อบต. ได้อย่างเต็มที่ ตั้งแต่การสำรวจข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การออกแบบกิจกรรม การจัดกระบวนการทำงานที่เหมาะสม และการสร้างรูปธรรมการพัฒนาสังคม ที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมาย ชุมชน และสังคมโดยรวม เพื่อให้สังคมอยู่ดี มีสุข ครอบครัวอบอุ่น ภายใต้การจัดสิ่งแวดล้อมที่ดี

ดังนั้นสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 - 12 ได้พิจารณาความสำคัญของการพัฒนางานวิชาการควบคู่กับการพัฒนาสังคม จึงเห็นควรจัดโครงการนักรักใจชุมชน เพื่อสร้างนักรักใจชุมชน และเพื่อพัฒนาศักยภาพคนในชุมชนให้เป็นกลไกการขับเคลื่อนงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ทำให้เกิดการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างเป็นเหตุเป็นผล โดยฝึกปฏิบัติการทำวิจัยอย่างง่าย การลงมือปฏิบัติจริง

โครงการนักรักใจชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

ตามขั้นตอนการทำงานวิจัยในชุมชนเบื้องต้น โดยอาศัยข้อมูลจากชุมชนของตนเอง อีกทั้งยังเป็นการสร้างเครือข่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน และเป็นกรอบการเสนอขอใบขายแถมองค์ประกอบครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาชุมชนและสังคมของตนเอง

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อสร้างนักวิจัยชุมชนด้านการพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

2.2 เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้และฝึกปฏิบัติการทำวิจัยอย่างง่ายให้กับเครือข่ายด้านการพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

2.3 เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมกับเครือข่าย พม. ระดับพื้นที่ในการพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

3. เป้าหมายการดำเนินงาน

เครือข่ายด้านการพัฒนาสังคมและสวัสดิการระดับพื้นที่ของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12 (สสจ.) รวมพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 25 พื้นที่

4. ระยะเวลาดำเนินการ

เริ่มตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2557 ถึง 30 กันยายน 2558

5. งบประมาณ

งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2558 จำนวน 1,200,000 บาท
ของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้มีคณะทำงานนักวิจัยชุมชนด้านการพัฒนาสังคมและจัดสวัสดิการ ในระดับพื้นที่ของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

6.2 ทำให้เกิดวิธีการ และเครื่องมือด้านการพัฒนาชุมชน โดยเริ่มจากกระบวนการวิจัยชุมชน ที่พัฒนาร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ร่วมกับภาคประชาชนในการพัฒนาสังคมและจัดสวัสดิการ

6.3 เครือข่ายพม. และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีแผนงาน และกิจกรรม หรือโครงการที่เกิดขึ้นจากปัญหาและสถานการณ์ทางสังคมที่ตรงกับความเป็นจริง และสอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชน

6.4 ทำให้เกิดความตระหนักร่วมกันในการช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายในชุมชน เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวทางสังคมที่สลับซับซ้อน ทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของชุมชนระหว่างภาคประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

วิธีดำเนินการ

1. การคัดเลือกพื้นที่

การคัดเลือกพื้นที่ดำเนินการโครงการนักวิจัยชุมชนของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 - 12 กำหนดเกณฑ์การคัดเลือก 4 ข้อ ดังนี้

✓ เป็นเครือข่ายด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (คพม.) ระดับพื้นที่ของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 - 12

✓ เป็นพื้นที่ที่มีผลงานด้านการพัฒนาสังคมและจัดสวัสดิการสังคมมากกว่าปีละ 2 ผลงาน หรือผลงานเป็นที่ยอมรับ

✓ ผู้นำชุมชน หรือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ให้การสนับสนุน และมีความพร้อมในการดำเนินงานร่วมกัน

✓ เครือข่ายหรือภาคประชาชนในพื้นที่ให้การสนับสนุน และมีความพร้อมในการดำเนินงานร่วมกัน

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

ทั้งนี้สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ
1-12 มีพื้นที่ดำเนินการโครงการนักวิจัยชุมชน จำนวนทั้งสิ้น 25
พื้นที่ ดังนี้

17๓ สสว.	พื้นที่ดำเนินงาน
สสว.1	1. ตำบลพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี 2. ตำบลบางหมาก อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สสว.2	1. ตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ 2. ตำบลวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว
สสว.3	1. ตำบลชากบก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง 2. ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี
สสว.4	1. ตำบลวัดแก้ว อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี 2. ตำบลบ้านม่วง อำเภอโพธาราม จ.ราชบุรี
สสว.5	1. ตำบลห้วยโศภ อำเภอพุทธไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ 2. ตำบลถาวร อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์
สสว.6	1. ตำบลหนองกุงสวรรค์ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม 2. ตำบลห้วยม่วง อำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น

17๓ สสว.	พื้นที่ดำเนินงาน
สสว.7	1. ตำบลโพธิ์ไทร อำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดอุดรธานี 2. ตำบลแคนน้อย อำเภอดำเนินแก้ว จังหวัดยโสธร
สสว.8	1. ตำบลตลาดใหม่ อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง 2. ตำบลราชสถิต อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง
สสว.9	1. ตำบลท่ามะปราง อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์
สสว.10	1. ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ 2. ตำบลน้ำแพร่ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
สสว.11	1. ตำบลหนองพิค้ำ อำเภอหนองพิค้ำ จังหวัดนครศรีธรรมราช 2. ตำบลกรุงชิง อำเภอหนองพิค้ำ จังหวัดนครศรีธรรมราช 3. ตำบลกะหรอ อำเภอหนองพิค้ำ จังหวัดนครศรีธรรมราช 4. ตำบลนาหวาง อำเภอหนองพิค้ำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
สสว.12	1. ตำบลทุ่งหญ้า อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล 2. ตำบลนาหวาง อำเภอละงู จังหวัดสตูล

2. กระบวนการดำเนินงาน

วิธีดำเนินการโครงการครั้งนี้ เป็นการประยุกต์ใช้การวิจัยเพื่อท้องถิ่น (Community-Based Research) ผู้การวิจัยชุมชน โดยการวิจัยเพื่อท้องถิ่น เป็นการเปลี่ยนย้ายกระบวนทัศน์งานวิจัยเดิม เข้าสู่กระบวนทัศน์ใหม่ โดยมีการผสมผสานกระบวนทัศน์จากฐานความคิด 3 ฐาน ได้แก่ ฐานแรกจากสำนักคิด ปฏิฐานนิยม (Positivism) ที่มีการเรียกกันว่า การวิจัยเชิงปริมาณ ฐานที่สองคือสำนักคิด ปรัชญาการณนิยม (Phenomenology) ที่เรียกกันว่า การวิจัยเชิงคุณภาพ และฐานกลุ่มที่สามคือ สำนักคิดปฏิบัติการณ์นิยม (Praxiology) ที่มุ่งใช้ประโยชน์จากงานวิจัยสู่ความเคลื่อนไหว และการเปลี่ยนแปลงสังคม โดยมีกระบวนการดังนี้

2.1 การเตรียมชุมชน

2.1.1 การเข้าร่วมกับคนในชุมชน เพื่อเป็นนักวิจัยชุมชน เพื่อศึกษานโยบายวิเคราะห์สาเหตุต่อปรากฏการณ์ ที่พบ สัมผัสอยู่ และคนในชุมชนต้องการให้เกิดการแก้ไข เปลี่ยนแปลง โดยร่วมกันศึกษาชุมชน ค้นหาปัญหา สาเหตุ

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

**2.1.2 ค้นหาและคัดเลือกอาสาสมัครที่มีจิต
สาธารณะเข้าร่วมวิจัยตามความถนัดที่เข้าหากลุ่มเป้าหมาย
การรับฟัง การทวนข้อสรุป การบันทึกข้อมูล**

2.1.3 การพัฒนาโจทย์วิจัย การตั้งคำถามวิจัย

**2.1.4 สร้างภาพฝันของชุมชนที่ต้องการเน้น
ทิศทางการต่อไป**

**2.1.5 มีการทบทวนโจทย์วิจัย และแจกแจงโจทย์
อ่าน ตามที่ต้องการอยากรู้ อยากรวบรวม อยากรู้เห็น อยากร
ทำความเข้าใจ ที่สามารถศึกษาได้จากคำถามวิจัยหลัก
กระบวนการศึกษาและกิจกรรมวิจัยในรายละเอียด**

-ใครเป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะให้ศึกษา

-ใช้วิธีไหน

-เวลานานเท่าไร

-ใช้เครื่องมืออะไร

-จะวิเคราะห์อย่างไร

2.2 การออกแบบ และกำหนดแผนงานการวิจัย

2.2.1 การกำหนดประเด็นการศึกษาริชัย

**2.2.2 การกำหนดวัตถุประสงค์วิจัย เน้นการ
ได้มาซึ่งข้อมูลที่ตอบคำถามวิจัย และกระบวนการแก้ไข
ปัญหา**

**2.2.3 วิเคราะห์ต้นทุนเดิม เพื่อช่วยให้งานวิจัย
สามารถต่อยอดความรู้ต้นทุนเดิมได้**

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

2.2.4 วางแผนช่วงเวลาในการดำเนินกิจกรรมวิจัย

2.2.5 ค้นหา กำหนดกลุ่มคนหลากหลายที่เข้าร่วมกิจกรรม โดยคำนึงถึงกลุ่มคนที่เผชิญกับปัญหานั้น

2.2.6 สร้างเครื่องมือและวิธีการวิจัย เน้นเครื่องมือ วิธีการที่สร้างโอกาสให้ทุกคนคิดได้ แสดงความคิดเห็นได้ในระดับหนึ่ง

2.3 การสำรวจ สัมภาษณ์

2.3.1 ดำเนินการเก็บข้อมูล ตามแผนงานที่กำหนด

- มีการนัดหมายกลุ่มเป้าหมาย
- บอกวัตถุประสงค์ และระยะเวลาการสัมภาษณ์ เก็บข้อมูล
- ขออนุญาตบันทึกข้อมูล
- ดำเนินการสัมภาษณ์
- สัมภาษณ์ระดับลึก
- สัมภาษณ์กลุ่ม
- การสังเกต
- การขอข้อมูล และอาจนัดแนะการประชุมร่วมวิเคราะห์

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

**2.3.2 การตรวจสอบข้อมูล รายวันและการ
จัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติมให้สมบูรณ์**

**2.3.3 การเขียนบันทึกข้อมูลตามประเด็นที่
กำหนด และเตรียมนำเสนอในที่ประชุม**

2.4 ขั้นตอนการประมวลและวิเคราะห์ผล และคิดค้นเป็น โครงการกิจกรรม

**2.4.1 ประชุมทีมวิจัยกลุ่มย่อย และผู้นำชุมชน
ผู้รู้ในชุมชน เพื่อรวบรวมข้อมูล และจัดลำดับที่ตอบคำถาม
หลัก หรือคำถามรอง**

**2.4.2 สรุปผลการวิเคราะห์ที่ตอบตามโจทย์แต่ละ
ข้อ และวิเคราะห์เพิ่มจากผู้รู้**

**2.4.3 นำเสนอผลการศึกษากับประชาคมใน
ตำบล โดยมีองค์ประกอบจาก อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รพ.
สต. โรงเรียน วัด องค์การชุมชนต่างๆ (กลุ่มเด็ก – เยาวชน
กลุ่มสตรี กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มคนพิการ กองทุนสวัสดิการ
ชุมชน)**

**2.4.4 วิเคราะห์และอภิปรายร่วมในเวทีประชุม
ค้นหาทางออก ทางเลือก ซึ่งออกมาารูปของโครงการ
/ กิจกรรม โดยที่ประชุมต้องร่วมพิจารณาในประเด็น**

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

หลักการและเหตุผล

- ทำไมต้องทำโครงการ / กิจกรรมนี้
- โครงการ / กิจกรรม จะช่วยยกระดับความเป็นอยู่ได้อย่างไร
- โครงการ / กิจกรรม จะเริ่มอย่างไร และชุมชนภาคีมีส่วนร่วม

เป้าหมายของโครงการ / กิจกรรม

- จัดอุปสงค์โครงการที่ดำเนินงานในพื้นที่
- กระบวนการของโครงการ / กิจกรรม
- อธิบายเห็นอะไรเกิดขึ้น เมื่อสิ้นสุดโครงการ

กระบวนการทำงาน

- โครงการ / กิจกรรม นี้มีกระบวนการ ขั้นตอนดำเนินการอย่างไร
- ใครบ้างเข้าร่วม และร่วมในบทบาทอย่างไร

2.5 การถอดบทเรียนโครงการ

การหาผลสำเร็จของการดำเนินงานโครงการ นักวิจัยชุมชนครั้งนี้ ได้นำกระบวนการถอดบทเรียนมาประยุกต์ใช้หาข้อสรุป โดยตั้งวัตถุประสงค์ของการถอดบทเรียนไว้ดังนี้

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

2.5.1 เพื่อศึกษาบทบาทของชุมชนต่อการ
ดำเนินโครงการ/กิจกรรมนั้น (แนวคิด ขั้นตอน การมีส่วน
ร่วมของชุมชน)

2.5.2 เพื่อศึกษาผลผลิต ผลกระทบต่อ
กลุ่มเป้าหมายในชุมชนภายหลังการดำเนินงานโครงการ/
กิจกรรม

ขั้นตอนการถอดบทเรียน มีดังนี้

1) นัดหมายนายกอบด./เทศบาลหรือผู้แทน และ
ผู้บริหาร อบท.นั้นๆ 2-3คน/แกนนำโครงการ 3-4 คน/
ผู้รับประโยชน์ 3-4 คน ประชุมร่วมกันหลังการจัด
กิจกรรมทันที หรือทอดระยะเวลากลับไปไม่นานนัก

2) ชี้แจงวัตถุประสงค์ กระบวนการประชุม และ
ดำเนินการประชุม

3) ดำเนินการถอดบทเรียน ตามประเด็น/
แนวทาง ดังนี้

3.1) ทบทวนประเด็นปัญหาที่ชุมชนเลือก
สรุปผลจากการจัดเก็บข้อมูลโดยนักวิจัยชุมชน/เครื่องมือ
วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย กิจกรรม งบประมาณ ผลที่คาดว่าจะ
ได้รับจากโครงการ (ก่อนจัดทำโครงการ)

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

3.2) ประเด็นอภิปรายผลที่ได้รับ

หลังจากจัดทำโครงการ/กิจกรรม

- ผลที่จะได้รับ ทั้งผลผลิตและ
ผลลัพธ์
- เกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง
(กลุ่มเป้าหมาย / ผู้ดำเนินโครงการ / ผลที่มีต่อ
กลุ่มเป้าหมาย ครอบครัว ชุมชน ผู้เกี่ยวข้อง ทั้งเชิงบวก
และเชิงลบ)
- วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการ
เปลี่ยนแปลง มาจากสิ่งใด (เช่น ผู้นำ ผู้รับประโยชน์
วิธีการ ทักษะ เครื่องมือ วิธีการ สถานที่ การสนับสนุน ความ
สอดคล้องกับความต้องการ บรรยากาศ)

3.3) มีปัญหาในการดำเนินโครงการวิจัย
และดำเนินโครงการ/กิจกรรมอย่างไร

3.4) แนวทางการพัฒนา ปรับปรุงในระยะ
ต่อไป

ทั้งนี้สามารถสรุปแนวทาง/ประเด็นการจัด
ประชุมถอดบทเรียนผลการดำเนินงานโครงการนักวิจัย
ชุมชน ดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2 ดังนี้

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

**ตารางที่ 1 การทบทวนสาระสำคัญของโครงการ/กิจกรรม
ที่ดำเนินการในพื้นที่**

ประเด็น ปัญหาที่ ชุมชนเลือก	สรุปผลจากการจัดเก็บ ข้อมูล โดยนักวิจัยชุมชน / เครื่องมือ	วัตถุประสงค์ โครงการ/ กิจกรรม	กลุ่ม เป้าหมาย	กิจ กรรม	งบ ประ มาณ	ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ จาก โครงการ (ก่อนจัดทำ โครงการ)
ตัวอย่างเช่น - ปัญหา : ปริมาณ ขยะล้น ส่ง กลิ่นเหม็น เก็บขยะ อาทิตย์ละ 2ครั้งน้อย เกินไป สัตว์ คุ้ยเขี่ย	ตัวอย่างเช่น 1.คนในชุมชน คิดว่า ปัญห าทิ้ง ข ะ ไม้ เพียงพอ เป็นปัญหา มากที่สุด ร้อยละ 30.07 2. ร้อย ละ 29.92 ต้องการจัดการขยะ ใน เรื่อง อำนวย ความ สะดวก/ให้ความร่วมมือ ให้รกรขยะเข้าได้สะดวก มากที่สุด 3.แนวทางการแก้ไขใน การจัดการขยะของคน ในชุมชน ได้แก่ จัดเก็บ ขยะสัปดาห์ละ2-3 ครั้ง และให้ความรู้ในการคัด แยกขยะและนำขยะไป ใช้ประโยชน์ เป็นต้น - เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม					

**ตารางที่ ๒ สรุปการอภิปรายผลที่ได้รับหลังจากจัดทำ
โครงการ/กิจกรรม**

ชื่อโครงการ/กิจกรรม

ผลที่จะ ได้รับ	เกิดการ เปลี่ยนแปลง อะไรบ้าง (ทั้งเชิงบวก และเชิงลบ)	วิเคราะห์สาเหตุที่ ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลง	ปัญหาใน การ ดำเนิน โครงการ/ กิจกรรม	แนวทางการ พัฒนา/ ปรับปรุงใน ระยะต่อไป
<u>ผลผลิต</u>	เช่น ... กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ ดำเนินโครงการ/ ผลที่มีต่อ กลุ่มเป้าหมาย	เช่น ผู้นำ ผู้รับประโยชน์ วิธีการ ทักษะ เครื่องมือ วิธีการ สถานที่ การ สนับสนุน ความ สอดคล้องกับ ความต้องการ บรรยากาศ		
<u>ผลลัพธ์</u>	ครอบครัว ชุมชนและ ผู้เกี่ยวข้อง			

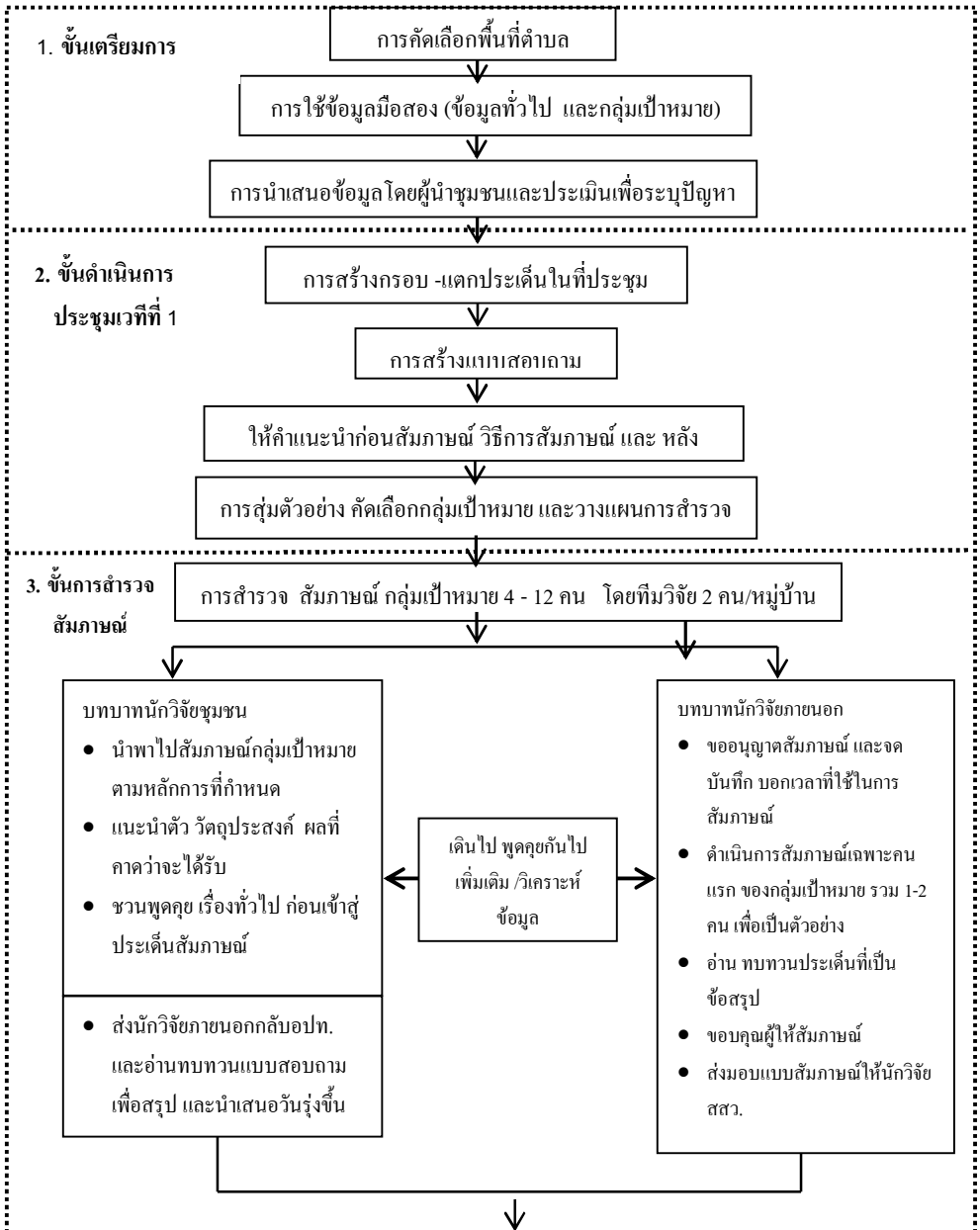

โครงการนักรวจชุมชน

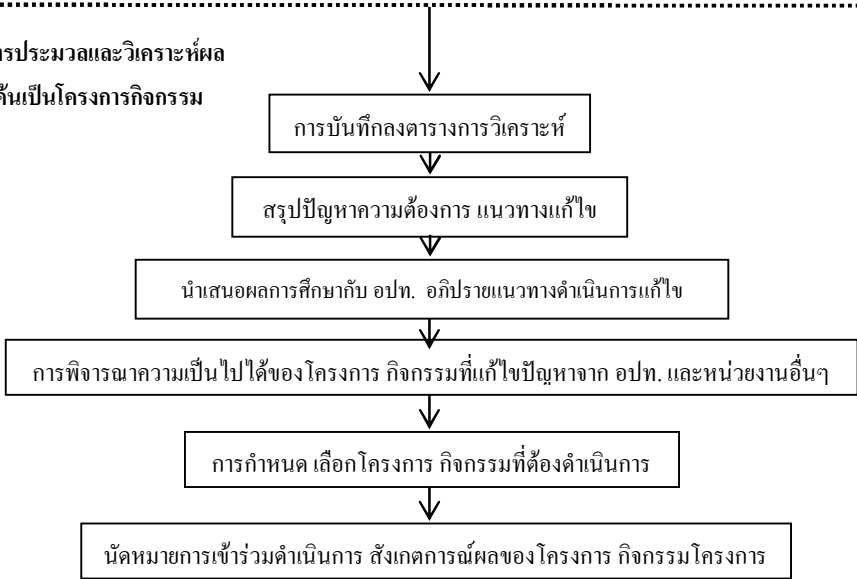
สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

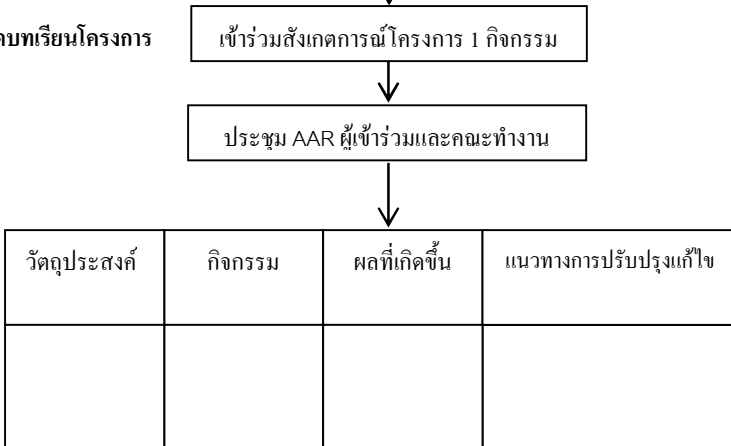
รูปแบบรวมวิธีดำเนินการโครงการนักวิจัยชุมชน

4. ขั้นการประมวลผลและวิเคราะห์ผล
และคิดค้นเป็นโครงการกิจกรรม

5. ขั้นตอนถอดบทเรียนโครงการ

การพัฒนาโครงการ กิจกรรม และการผลักดันให้เกิดระบบสวัสดิการ
โดยผ่านการพัฒนาคน

ผลการดำเนินงาน

โครงการนักวิจัยชุมชน

ในพื้นที่สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 - 12

การดำเนินงานโครงการนักวิจัยชุมชนของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 - 12 ในปี พ.ศ. 2558 มีกระบวนการทำงานเริ่มจากการจัดประชุมวางแผนการดำเนินงานโครงการของสสจ. 1 - 12 การเลือกพื้นที่ทำงานภาคสนาม การเลือกนักวิจัยชุมชนและประชุมกำหนดวัตถุประสงค์ กรอบ และเครื่องมือการวิจัย การเก็บข้อมูลโดยนักวิจัยชุมชน การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอในที่ประชุมตำบล เพื่อจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรม การดำเนินการตามโครงการ/กิจกรรม และการประชุมถอดบทเรียน ทั้งนี้สามารถสรุปผลการดำเนินงานโครงการนักวิจัยชุมชนในพื้นที่สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 - 12 ได้ดังนี้

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

1. ผลการดำเนินงานโครงการนักวิจัยชุมชนในพื้นที่ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 (สสว.1)

1.1 ตำบลพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

1.1.1 โครงการสร้างจิตอาสาพัฒนาชุมชน

1.1.2 ประเด็นปัญหาที่ชุมชนเลือก

ปัญหาผู้ด้อยโอกาสที่ยากไร้ต้องการการดูแล

1.1.3 สรุปผลจากการจัดเก็บข้อมูลโดยนักวิจัยชุมชน

1) ผู้ด้อยโอกาสที่ยากไร้ป่วยเป็นโรค

ประจำตัว มากกว่า ร้อยละ 60

2) คนในครอบครัวผู้สูงอายุไม่ค่อยมีเวลาดูแล
ต้องไปทำงาน เวลากลางวันต้องดูแลตนเอง

3) ผู้ด้อยโอกาสมีปัญหาอื่นๆ เช่น ไม่มีที่อยู่อาศัย
แน่นอน (ประชากรแฝง) ไม่มีรถรับ-ส่งไปโรงพยาบาล

4) ต้องการเครื่องอุปโภคบริโภคมากที่สุด
รองลงมา รถเข็นวีลแชร์

1.1.4 เครื่องมือ

แบบสอบถามการดูแลผู้ป่วยติดเตียงที่
ยากไร้/ผู้พิการในตำบลพิมลราช

1.1.5 จัดอุปสงค์

1) เพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและผู้ยากไร้ในชุมชน

2) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

3) เพื่อสร้างความสามัคคีในชุมชน

1.1.6 กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาสในชุมชน หมู่ละ 5 คน
รวม 40 คน

1.1.7 ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1) ประชุมผู้ที่มีจิตอาสาที่จะเข้าร่วมกิจกรรม
- 2) ลงพื้นที่สำรวจกลุ่มเป้าหมายและความต้องการ
- 3) คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายหมู่ละ 5 คน
- 4) วางแผนการช่วยเหลือและดำเนินการช่วยเหลือ
- 5) สร้างคู่หู (บัดดี้) ดูแลผู้ป่วย
- 6) สร้างกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างจิตอาสาและผู้ป่วย

โครงการนักจิตอาสา

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

1.1.8 งบประมาณ

จำนวน 30,000 บาท

1.1.9 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

- 1) ทำให้ผู้ด้อยโอกาสและผู้ยากไร้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- 2) ทำให้เกิดความสามัคคีในชุมชน

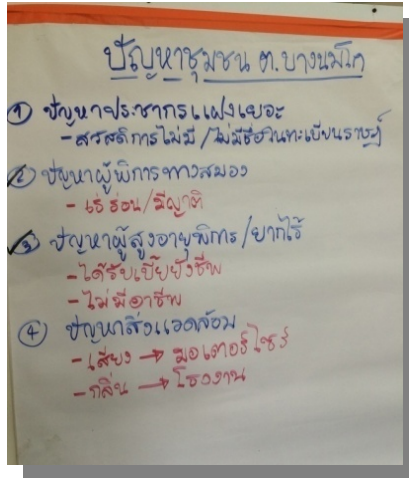
โครงการนักรักใจชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

1.2 ตำบลบางหมาก อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.2.1 โครงการปันน้ำใจช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและ คนพิการ ตำบลบางหมาก

1.2 ประเด็นปัญหาที่ชุมชนเลือก

ปัญหาผู้ด้อยโอกาสและคนพิการไม่ได้รับสวัสดิการ
ที่เพียงพอ

1.2.3 สรุปผลจากการจัดเก็บข้อมูลโดยนักวิจัยชุมชน

1) รายได้ของกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ต่ำกว่า 1,000 บาท/
เดือน รองลงมาได้ 1,000 - 1,500 บาท/เดือน และมีรายได้
1,600 - 2,000 บาท/เดือน

2) ความต้องการอุปกรณของกลุ่มเป้าหมาย พบว่า ส่วน
ใหญ่ต้องการแพมเพิสมากที่สุด รองลงมาคือ ไม้ค้ำยัน ไม้เท้าสามขา
ผ้าขาว และที่นอน

3) ความต้องการดูแลจากภาครัฐ พบว่า กลุ่มเป้าหมาย
ต้องการเงินมากที่สุด ร้อยละ 46.4 รองลงมาต้องการเครื่องอุปโภค
บริโภค คิดเป็นร้อยละ 21.4 และต้องการเรื่องสุขภาพ ร้อยละ 14.3

1.2.4 เครื่องมือ

แบบสอบถามปัญหาผู้ด้อยโอกาส (ผู้สูงอายุและคน
พิการ) ตำบลบางหมัก

1.2.5 วัตถุประสงค์

1. เพื่อสังเคราะห์ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและคนพิการใน
ตำบลบางหมัก

2. เพื่อขยายสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนให้
ครอบคลุมทั่วถึงผู้ด้อยโอกาสและคนพิการในตำบลบางหมัก

3. เพื่อเพิ่มช่องทางการขอรับทุนสนับสนุนแก่
ผู้ด้อยโอกาสและคนพิการในตำบลบางหมัก

1.2.6 กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ด้อยโอกาสและคนพิการในตำบลบางหมโค
จำนวน 11 หมู่บ้าน หมู่ละ 3 คน รวมจำนวน 33 คน

1.2.7 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน
ตำบลบางหมโค คัดเลือกผู้ด้อยโอกาสและคนพิการในตำบลบาง
หมโคเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล ซึ่ง
พิจารณารวม 28 คน จากการสำรวจของนักวิจัยชุมชน เมื่อวันที่
3 กุมภาพันธ์ 2558 เป็นเกณฑ์ครั้งแรก จากนั้นจึงพิจารณา
กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ด้อยโอกาสและคนพิการตามหมู่บ้านต่าง ๆ ใน
ตำบลบางหมโคต่อไป

2) จัดทำทะเบียนและให้ความรู้เกี่ยวกับ
กองทุนสวัสดิการชุมชนและสิทธิประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายจะ
ได้รับ

3) ประชาสัมพันธ์เชิญชวนภาคเอกชนและ
ผู้มีจิตศรัทธาร่วมสมทบทุนในการช่วยเหลือ

3.1) จัดทำเอกสารเผยแพร่

ประชาสัมพันธ์

3.2) เจรจาเชิญชวนภาคเอกชนและห้าง

ร้านต่างๆ

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

3.3) คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางหมโค จัดสรรงบประมาณเพื่อช่วยเหลือสวัสดิการแก่ผู้ด้อยโอกาสและคนพิการที่เป็นสมาชิกกองทุนฯ

3.4) สรุปและติดตามผลการดำเนินงาน

1.2.8 งบประมาณ

จำนวน 13,200 บาท

1.2.9 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

- 1. ทำให้ผู้ด้อยโอกาสและคนพิการในตำบลบางหมโคได้รับความช่วยเหลือ**
- 2. ทำให้กองทุนสวัสดิการชุมชนเกิดการขยายสมาชิกได้ครอบคลุมทั่วถึงผู้ด้อยโอกาสและคนพิการในตำบลบางหมโค**
- 3. ทำให้เกิดการเพิ่มช่องทางการขอรับทุนสนับสนุนแก่ผู้ด้อยโอกาสและคนพิการในตำบลบางหมโค**

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

2. ผลการดำเนินงานโครงการหักจี้ชุมชนในพื้นที่ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 2 (สชว.2)

2.1 ตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

2.1.1 โครงการพันธุ์ไม้ที่สามารถทนต่อสภาพน้ำเค็มได้

2.1.2 ประเด็นปัญหาที่ชุมชนเลือก

ปัญหาน้ำเค็มที่เข้ามาในตำบลทำให้ต้นไม้ที่ปลูก
ล้มตาย และไม่สามารถปลูกต้นไม้ใหม่ทดแทนได้ จึงต้องการหา
ต้นไม้ที่สามารถปลูกในสภาพน้ำเค็ม/ดินเค็มได้ เพื่อให้ชาวบ้าน
ยังคงมีรายได้จากการเกษตรอยู่

โครงการหักจี้ชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

2.1.3 สรุปผลจากการจัดเก็บข้อมูลโดยนักวิจัยชุมชน

1) การตั้งสมมุติฐานปัญหาของชุมชน โดยกำหนดปัญหา ได้แก่ ปัญหาน้ำเค็ม ทราย น้ำเสีย และรายได้ในครัวเรือนไม่เพียงพอ

2) การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 209 คน ซึ่งมีผู้ตอบว่าปัญหา น้ำเค็มเป็นปัญหาของชุมชน จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3

3) ดำเนินการวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยวิเคราะห์ สาเหตุ ผลกระทบโดยพบว่าแนวทางแก้ไขปัญหาน้ำเค็มมีหลายประการ เช่น การเปิดประตูน้ำทุกคลอง การซ่อมประตูน้ำที่ชำรุด การขุดลอกคลองระบายน้ำ และการขุดบ่อกักเก็บน้ำเพื่อทำการเกษตรซึ่งแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวนักวิจัยชุมชนวิเคราะห์แล้วพบว่าไม่สามารถจะดำเนินการในระยะเวลาที่กำหนดประกอบกับงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนไม่เพียงพอ จึงเปลี่ยนแนวคิดจาก “การแก้ปัญหา” เป็นการ “ปรับตัว”

4) วางแผนการดำเนินการวิจัย

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

2.1.4 เครื่องมือ

แบบสอบถาม

2.1.5 จัดอุปกรณ์

- 1) เพื่อศึกษาชนิดของพันธุ์ไม้ยืนต้นที่ทนต่อสภาพน้ำกร่อยและน้ำเค็มของตำบลบางน้ำผึ้ง
- 2) เพื่อสร้างรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชน
- 3) เพื่อสร้างทางเลือกในการทำการเกษตรให้กับเกษตรกร

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

2.1.6 กลุ่มเป้าหมาย

นักวิจัยชุมชนตำบลบางน้ำผึ้ง จำนวน 25 คน

2.1.7 ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1) ประชุมทีมงานนักวิจัยชุมชน
- 2) ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- 3) สำรวจความต้องการและแปลงทดลอง
- 4) หาพันธุ์ไม้ยืนต้นที่ทนต่อสภาพดิน น้ำกร่อยและน้ำเค็ม
- 5) ทดลองโดยการตรวจสอบสภาพน้ำและดิน
- 6) เก็บข้อมูลและสรุปผล

2.1.8 งบประมาณ

จำนวน 10,000 บาท

2.1.9 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

- 1) ทราบว่ามีต้นไม้ชนิดใดบ้างที่สามารถปลูกให้ทนต่อสภาพน้ำกร่อยและน้ำเค็มได้
- 2) นักวิจัยชุมชนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ให้กับคนในชุมชนได้รับทราบ

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

2.2 ตำบลวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

2.2.1 โครงการคุณแม่รักชาติ

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

2.2.2 ประเด็นปัญหาที่ชุมชนเลือก

ปัญหาเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม โดยเฉพาะปัญหาเรื่องเพศสัมพันธ์

2.2.3 สรุปผลจากการจัดเก็บข้อมูลโดยนักวิจัยชุมชน

1) การตั้งสมมุติฐานปัญหาของชุมชน โดยกำหนดปัญหา ได้แก่ ปัญหาเด็กและเยาวชน ปัญหาผู้สูงอายุ

2) การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 170 คน ซึ่งมีผู้ตอบว่าปัญหาเด็กและเยาวชนเป็นปัญหาของชุมชน จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 61.8

3) ดำเนินการวิเคราะห์แนวทางการแก้ไข ปัญหา โดยวิเคราะห์ สาเหตุ ผลกระทบว่ามีพฤติกรรมของ เด็กและเยาวชนอะไรบ้างที่ต้องแก้ไข

4) วิเคราะห์จุดแข็งของชุมชนและตัวนักวิจัยชุมชนเพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหา

5) วางแผนการดำเนินการวิจัย

2.2.4 เครื่องมือ

แบบสอบถาม

2.2.5 จัดประสบการณ์

1) สร้างความตระหนักและองค์ความรู้
เรื่องบทบาทและคุณค่าของความเป็นชาย/หญิงในสังคม
พัฒนาการทางเพศ การจัดการอารมณ์ สัมพันธภาพทางเพศ
พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น การเสริมสร้างสุขภาพวัยรุ่น

2) เสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง
ของวัยรุ่น และมีทักษะในการปฏิเสธต่อพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อ
การดำรงชีวิต

2.2.6 กลุ่มเป้าหมาย

เยาวชนในพื้นที่ที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง
ในพื้นที่เทศบาลจันทิมน้ำเย็น จำนวน 30 คน

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

2.2.7 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) ประชุมทีมงานนักวิจัยชุมชน

2) เขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุน

งบประมาณจาก สสว.2

3) ติดต่อวิทยากร จากโรงพยาบาลจังหวัดน้ำเย็น

4) ประสานชุมชนและโรงเรียนในการ

คัดเลือกเด็กและเยาวชนเข้าร่วมโครงการ

5) ดำเนินกิจกรรมโดยการอบรมให้ความรู้

แก่เด็กและเยาวชนเข้าร่วมโครงการ

6) ติดตามประเมินผลและสรุปข้อมูล

2.2.8 งบประมาณ

จำนวน 10,000 บาท

2.2.9 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

1) เด็กและเยาวชนทั่วไปมีทักษะและ
ภูมิคุ้มกันในการจัดการกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ

2) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในตนเองของ
วัยรุ่น และมีทักษะในการปฏิเสธต่อพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการ
ดำรงชีวิต

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

3. ผลการดำเนินงานโครงการนักวิจัยชุมชนในพื้นที่ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 3 (สสว.3)

3.1 ตำบลชาบกบก อำเภอบ้านคำย จังหวัดระยอง

3.1.1 โครงการบ้านสุข ภาพดีชุมชนน่าอยู่

3.1.2 ประเด็นปัญหาที่ชุมชนเลือก

ปัญหาการบริหารจัดการขยะ

3.1.3 สรุปผลจากการจัดเก็บข้อมูลโดยนักวิจัยชุมชน

1) คนในชุมชนส่วนใหญ่จะมีการคัดแยกขยะ
เป็นจำนวนร้อยละ 89.3 และที่ไม่มีการคัดแยกขยะจำนวน
ร้อยละ 10.7

2) ร้อยละ 89.3 ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มี
ความต้องการที่จะคัดแยกขยะเพื่อที่จะมีการบริหารจัดการขยะ
ได้ง่าย

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

3) แนวทางในการแก้ไขในการคัดแยกขยะในครัวเรือนและชุมชน ได้แก่ การคัดแยกขวดแก้ว แยกขยะเปียกขยะแห้ง การใช้ถุงดำในการใส่ขยะเปียก ขุดหลุมฝัง มีถังขยะไว้หน้าบ้านเพื่อแยกขวดแก้วและขวดพลาสติก แยกเศษอาหารเพื่อนำมาทำปุ๋ยหมัก แบ่งขยะเป็นกลุ่ม เช่นขยะอินทรีย์ หรือขยะทั่วไป เป็นต้น

3.1.4 เครื่องมือ

แบบสอบถาม

3.1.5 จัดอุปกรณ์

- 1) เพื่อให้ชุมชนสะอาดมีสิ่งแวดล้อมที่ดี
- 2) เพื่อให้คนในชุมชนมีสุขภาพอนามัยที่ดี

3.1.6 กลุ่มเป้าหมาย

- 1) เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลชากบก
- 2) ผู้ใหญ่บ้าน 3) กำนัน 4) ผู้นำชุมชน

3.1.7) ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1) จัดประชุมทำความเข้าใจกับครัวเรือนในตำบลชากบกเกี่ยวกับการดูแลชุมชนและการทิ้งขยะในชุมชน
- 2) ประสานการบรรจุทำแผนให้นายกเทศบาลตำบลชากบกประจำปี

โครงการน้อมใจชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

3) ดำเนินการจัดซื้อภาชนะรองรับขยะมูล
ฝอย จำนวน 240 ใบ

4) ดำเนินการจ้างเหมาบริการจัดเก็บขยะ เป็น
รายเดือน ๆ ละ 13,000 บาท เป็นเวลา 6 เดือน รายละเอียดย
ข้อกำหนดในการปฏิบัติงาน

➢ จัดให้มีคนปฏิบัติงานประจำทำขยะ
อย่างน้อย 2 คน

➢ จัดให้มีชุดใส่ปฏิบัติงานซึ่งประกอบด้วย
เสื้อชุดปฏิบัติงานโดยเฉพาะ ผ้าปิดจมูก
รองเท้านบูท ถุงมือ

5) ดำเนินการจัดเก็บให้เสร็จภายในเวลา 14.00 น.

6) ให้ทำความสะอาดบรรทุกขยะหลังนำขยะ
ไปกำจัดแล้วทุกครั้ง

7) ติดตามการดำเนินการ

3.1.8 งบประมาณ

งบประมาณของเทศบาลตำบลชากบก
อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง จำนวน 100,000 บาท
(หนึ่งแสนบาทถ้วน)

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

3.1.9 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

- 1) เกิดการผลักดันเข้าสู่วาระการประชุมประจำเดือนของท้องถิ่น
- 2) เกิดการผลักดันบรรจุโครงการเข้าอยู่ในแผน 3 ปีของท้องถิ่น
- 3) สามารถจัดซื้อถังขยะภายในเดือนเมษายน 2558
- 4) ทำให้มีผู้ปฏิบัติงานประจำขยะ จำนวน 2 คน
 - ผู้ปฏิบัติงานมีชุดใส่ในการปฏิบัติงานที่มีดขัดและปลอดภัย
- 5) มีการจัดเก็บขยะและเคลื่อนย้ายขยะมูลฝอยเสร็จภายในเวลา 14.00 น.
- 6) มีการทำความสะอาดถนนทุกหนทุกแห่งทุกครั้ง
- 7) มีการจัดเก็บขยะในวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ในพื้นที่ทั้ง 10 หมู่เสร็จเรียบร้อยภายในเวลา 04.00-14.00 น.

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

3.2 ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

3.2.1 โครงการสร้างพลังชุมชนลดมลพิษเพื่อสุขภาพ

3.2.2 ประเด็นปัญหาที่ชุมชนเลือก

ปัญหามลพิษทางอากาศ (การเผาขยะ)

3.2.3 สรุปผลจากการจัดเก็บข้อมูลโดยนักวิจัยชุมชน

1) คนในชุมชนร้อยละ 58.3 ไม่มีการคัด

แยกขยะในครัวเรือน

2) ร้อยละ 57.1 ของคนในชุมชนไม่มีส่วนร่วมกับ

เทศบาลในการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ

3) ส่วนใหญ่คนในชุมชนจะมีการจัดเผาขยะ

กลางแจ้งเองจำนวนร้อยละ 54.2

4) แนวทางในการแก้ไขในการจัดการปัญหามลพิษ

ทางอากาศในชุมชน คือ ต้องเพิ่มจุดตั้งถังขยะเปียก ขยะแห้ง ตามสถานที่ชุมชน ต้องการให้มีเตาเผาขยะจะได้ไม่ต้องให้ประชาชนเผาเองทำให้กลิ่นรบกวนชาวบ้าน ให้มีการรณรงค์ไม่เผาขยะในบ้านและกลางแจ้ง เป็นต้น

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

3.2.4 เครื่องมือ

แบบสอบถาม

3.2.5 จัดอุปกรณ์

- 1) เพื่อลดมลภาวะสิ่งแวดล้อมในชุมชน
- 2) เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตในชุมชน
- 3) เพื่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้นในชุมชน
- 4) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างเทศบาล

ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์กับชุมชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3.2.6 กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนชุมชน จำนวน 16 ชุมชนละ 5 คน

รวมทั้งสิ้น 80 คน

3.2.7 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) จัดประชุมร่วมแสดงความคิดเห็นการบริหารจัดการขยะของชุมชนโดยวิธีการจัดการในชุมชนเป็นการสร้างพลังชุมชนลดมลพิษเพื่อสุขภาพ

2) ลงพื้นที่สำรวจจากกลุ่มเป้าหมายและความต้องการ

3) มีการวางแผนการดำเนินงานและสถานที่

โครงการนักรวจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

3.2.8 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

- 1) ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเทศบาลกับชุมชนผ่านกิจกรรม
- 2) ทำให้ประชาชนในชุมชนมีสุขภาพที่ดีขึ้น
- 3) ทำให้สภาพแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น
- 4) ทำให้มีการจัดหาสถานที่ในการนำขยะไปทิ้ง

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

๔. ผลการดำเนินงานโครงการนักวิจัยชุมชนในพื้นที่สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๔ (สสว.๔)

๔.๑ ตำบลวัดแก้ว อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

๔.๑.๑ โครงการบริหารจัดการขยะ

๔.๑.๒ ประเด็นปัญหาที่ชุมชนเลือก

การบริหารจัดการขยะ

๔.๑.๓ สรุปผลจากการจัดเก็บข้อมูลโดยนักวิจัยชุมชน

๑) สภาพพื้นที่

อบต.วัดแก้ว มี 11 หมู่บ้าน ประชากร 5,760 คน ความหนาแน่นของประชากร 236คน/ตารางกิโลเมตร สภาพพื้นที่ทั้งเมืองกึ่งชนบท ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และเลี้ยงสัตว์ พื้นที่ติดกับถนนทางหลวงแผ่นดินวิถีชีวิตประชาชนเป็นการพึ่งพาธรรมชาติ

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

2) แผนพัฒนา 3 ปี (2559-2561)

- ✓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
- ✓ ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต
- ✓ ยุทธศาสตร์ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย
- ✓ ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ
- ✓ ยุทธศาสตร์ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

3) กระบวนการกำหนดปัญหาเพื่อนำไปสู่การจัดทำโครงการ/กิจกรรม

- 3.1) การวิเคราะห์ปัญหาจากโครงการ/กิจกรรมตามแผนพัฒนาตำบล 3 ปี
- 3.2) การเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา
- 3.3) การวิเคราะห์สาเหตุปัญหา
- 3.4) การกำหนดแนวทางแก้ไข
- 3.5) โครงการ/กิจกรรม วิธีดำเนินการ ผู้รับผิดชอบ /ผู้ร่วมดำเนินการ งบประมาณ

4.1.4 เครื่องมือ

การจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

4.1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

- ✓ ที่มาและสาเหตุของขยะ
- ✓ แหล่งที่มาของขยะ
- ✓ ผลกระทบจากขยะต่อชุมชน
- ✓ วิธีการจัดการขยะ
- ✓ ลดขยะ คัดแยกขยะ การ Re-use Re-cycle ขยะ

การสร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะ การสร้างจิตอาสา การรณรงค์ไม่ใช้ถุงพลาสติก การจัดหาถังขยะ และการจัดทำเตาเผาขยะ

4.1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

เป็นโครงการที่ตอบสนองด้านการสนับสนุนวิชาการของ สสว. เพื่อต่อยอดการทำงานของพื้นที่ที่เป็นรูปธรรมสามารถนำไปใช้ในการจัดทำแผนงาน/โครงการในเชิงการป้องกันและแก้ไขปัญหาของพื้นที่ การสะท้อนข้อมูล/คืนข้อมูลให้แก่พื้นที่

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

4.2 ตำบลบ้านม่วง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

4.2.1 กิจกรรมตาสับประด

4.2.2 ประเด็นปัญหาที่ชุมชนเลือก

การป้องกันปัญหาอาสพติดในชุมชน

4.2.3 สรุปผลจากการจัดเก็บข้อมูลโดย

นักวิจัยชุมชน

1) สภาพพื้นที่

อบต. บ้านม่วง มี 8 หมู่บ้าน ประชากร 3,758 คน สภาพพื้นที่มีแม่น้ำแม่กลองไหลผ่าน ไม่ติดถนนทางหลวง แผ่นดินประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ลักษณะเด่นของชุมชนคือ ความป็นเชื้อชาติชาวมอญ มีวัฒนธรรมประเพณีที่เข้มแข็ง มีพิพิธภัณฑ์บ้านม่วงเป็นสถานที่ท่องเที่ยว

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

2) กระบวนการกำหนดปัญหาเพื่อนำไปสู่การจัดทำโครงการ/กิจกรรม

2.1) การวิเคราะห์ปัญหาจากโครงการ/กิจกรรมตามแผนพัฒนาตำบล 3 ปี

2.2) การเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา

2.3) การวิเคราะห์สาเหตุปัญหา

2.4) การกำหนดแนวทางแก้ไข

2.5) โครงการ/กิจกรรม วิธีดำเนินการ
ผู้รับผิดชอบ/ผู้ร่วมดำเนินการ งบประมาณ

4.2.4 เครื่องมือ

การจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

4.2.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1) ขยายผลคดีในชุมชนมีอะไรบ้าง
- 2) ผลกระทบของขยายผลคดีต่อบุคคล
ครอบครัว และชุมชน
- 3) การเข้ามาของขยายผลคดีในชุมชนมีทาง
ใดบ้าง
- 4) วิธีการป้องกันปัญหาขยายผลคดีในชุมชน

4.2.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

- 1) เป็นโครงการที่ตอบสนองงานด้านการ
สนับสนุนวิชาการของ สสว. เพื่อลดข้อขัดข้องการทำงานของพื้นที่
ที่เป็นรูปธรรม
- 2) สามารถนำไปใช้ในการจัดทำแผนงาน/
โครงการในเชิงการป้องกันและแก้ไขปัญหของพื้นที่การสะท้อน
ข้อมูล/คืนข้อมูลให้แก่พื้นที่

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

5. ผลการดำเนินงานโครงการนักวิจัยชุมชนในพื้นที่ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 5 (สทว.5)

5.1 ตำบลห้วยโศก อำเภอพยุหะไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

5.1.1 โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชุมชนตำบลห้วยโศก

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

5.1.2 ประเด็นปัญหาที่ชุมชนเลือก

ป่าชุมชนตำบลห้วยโศกถูกทำลาย

5.1.3 สรุปผลจากการจัดเก็บข้อมูลโดยนักวิจัยชุมชน

1) คนในชุมชนคิดว่า คนที่เข้าไปหาพืช ผัก ต่างๆ ในป่า ได้ทำลายและไม่มีการปลูกทดแทนขึ้น ซึ่งในวันหน้าป่าเหล่านี้อาจจะไม่มีให้เห็นถึงรุ่นลูกรุ่นหลาน ร้อยละ 53.02

2) ร้อยละ 45.08 ต้องการอนุรักษ์ป่าชุมชนของตำบล

3) แนวทางแก้ไขในการทำลายป่าชุมชน ได้แก่ เพาะพันธุ์กล้าไม้พื้นเมือง เพื่อทดแทนที่ถูกทำลาย

5.1.4 เครื่องมือ

แบบสอบถาม

5.1.5 วัตถุประสงค์

1) เพื่อสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนเห็นความสำคัญของป่าชุมชนร่วมกัน

2) เพื่อให้ป่าคงความอุดมสมบูรณ์ สวยงามอย่างยั่งยืน

3) เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

5.1.6 กลุ่มเป้าหมาย

ป่าชุมชนตำบลห้วยโศก จำนวน 1 โคน

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

5.1.7 ขั้นตอนการดำเนินงาน

กิจกรรมที่ 1

- 1) สํารวจข้อมูลทรัพยากรที่มีในป่าชุมชน
- 2) วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ
- 3) เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ

กิจกรรมที่ 2

- 1) จัดตั้งอาสาสมัครดูแลป่าชุมชน
- 2) ส่งเสริมการเพาะพันธุ์กล้าไม้พื้นเมือง
- 3) ปลูกและดูแลรักษา

กิจกรรมที่ 3

- 1) จัดระบบข้อมูลของทรัพยากรป่าชุมชนให้เป็นปัจจุบัน
- 2) เยาวชนคนรักป่า (มีคุณค่าเล็กน้อย)

5.1.8 งบประมาณ

งบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วน

ตำบลห้วยโศก จำนวน 30,000 บาท

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

5.1.9 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

- 1) คนในชุมชน มีจิตสำนึกรักป่ามากขึ้น
- 2) พื้นที่ป่ามีความอุดมสมบูรณ์ สวยงาม และมีความยั่งยืน
- 3) มีป่าต้นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

5.2 ตำบลถาวร อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์

5.2.1 โครงการปั้นจักรยานสร้างจิตสำนึกอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

5.2.2 ประเด็นปัญหาที่ชุมชนเลือก

การมีส่วนร่วมสภาพิตดของเด็กและเยาวชน

5.2.3 สรุปผลจากการจัดเก็บข้อมูลโดยนักวิจัยชุมชน

1) คนในชุมชน คิดว่า เด็กและเยาวชนมีการชุมนุมกันที่ลานกีฬาประจำตำบลทุกเย็น โดยมีการทำลายสิ่งของที่เป็นของสาธารณะประโยชน์ และอาจจะมีการมีส่วนร่วมสภาพิตตามมาร้อยละ 33.08

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

2) ร้อยละ 41.77 ต้องการให้เด็กและเยาวชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และมีจิตสำนึกในการรักสิ่งแวดล้อม

3) แนวทางการแก้ไขในการลดการมั่วสุมของเด็กและเยาวชน ควรจัดกิจกรรมให้เด็กและเยาวชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

5.2.4 เครื่องมือ

แบบสอบถาม

5.2.5 จัดทําประสงค์

1) เพื่อสร้างจิตสำนึกให้เด็กและเยาวชนรักสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและลดมลภาวะ

2) เพื่อสร้างสุขภาพ สานสัมพันธ์ให้เด็กและเยาวชน และเป็นแบบอย่างในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

5.2.6 กลุ่มเป้าหมาย

เด็กและเยาวชน ในตำบลเกาะ จำนวน 11 หมู่บ้าน ละ 2 คน/รุ่น รวมทั้งหมด 22 คน

5.2.7 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) กำหนดพื้นที่ดำเนินการ

2) ระบุกิจกรรมที่จะดำเนินการในแต่ละจุดที่กำหนดไว้

3) สรุปผลที่ได้จากการจัดทำโครงการ

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

สถานที่สำคัญในตำบลถาวร

จุดที่ 1 สำนักสงฆ์เวฬุวน

จุดที่ 2 วัดนิคมเวฬุ

จุดที่ 3 วัดน้อย

จุดที่ 4 คลองสอง

จุดที่ 5 วัดป่าหนองหิน

จุดที่ 6 วัดป่าชุมชน หมู่ที่ 8

5.2.8 งบประมาณ

งบประมาณสนับสนุนจากเทศบาลตำบลถาวร

จำนวน 23,000 บาท

5.2.9 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

- 1) เด็กและเยาวชนสนุก เพลิดเพลิน
- 2) เด็กได้เรียนรู้เรื่องคุณธรรมและจริยธรรม
- 3) ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน
- 4) เด็กได้ร่วมกิจกรรมกับผู้ใหญ่
- 5) เกิดความสามัคคีของคนในชุมชน
- 6) เด็กและเยาวชนได้รับริบทพื้นที่
- 7) ชุมชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรม
เด็กและเยาวชน

โครงการนันทนาการชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

6. ผลการดำเนินงานโครงการนักวิจัยชุมชนในพื้นที่สำนักงาน ส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 6 (สขว.6)

6.1 ตำบลหนองกุงสวรรค์ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

6.1.1 โครงการ “การศึกษากาแฟแก้ปัญหาดินเสื่อมสภาพ ในตำบลหนองกุงสวรรค์ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม”

6.1.2 ประเด็นปัญหาที่ชุมชนเลือก

ปัญหาดินเสื่อมสภาพ ส่งผลกระทบต่อการทำเกษตร

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

6.1.3 สรุปผลจากการจัดเก็บข้อมูลโดยนักวิจัยชุมชน

1) พฤติกรรมการทำให้ดินเสื่อมสภาพ ส่วนใหญ่ มีการตัดไม้ที่เป็นอินทรีย์วัตถุ มีการปลูกพืชชนิดเดียวตลอดทั้งปี และต่อเนื่องหลายปี และมีพฤติกรรมการใช้ปุ๋ยเคมีเป็นส่วนใหญ่ จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบสาเหตุของดินเสื่อมสภาพ คือ การใช้ปุ๋ยเคมีและยาปราบศัตรูพืชมากเกินไป ทั้งการตัดไม้ทำลายป่า เปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ปุ๋ย งดใช้สารเคมีและยากำจัดวัชพืช

2) แนวทางในการแก้ไขปัญหาดินเสื่อมสภาพจากพฤติกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ คือ การลดใช้สารเคมี และปุ๋ยเคมี การส่งเสริมใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การปรับและรักษาสภาพดินหลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิต รัฐวิสาหกิจและรักษาสภาพดินอย่างไร หลังการเก็บเกี่ยว เช่น รู้ว่าจะปรับสภาพดินทรายด้วยวิธีการหว่านปุ๋ยคอกผสมปุ๋ยหมัก และปลูกพืชตระกูลถั่วต่าง ๆ และปลูกพืชหมุนเวียน อย่างปลูกพืชอย่างเดิมซ้ำซาก ไก่กลบคอกซึ่งช้า และรู้ว่าจะปรับสภาพดินเค็มด้วยวิธีการใช้วัชพืชแห้งพวกใบไม้แห้งต่าง ๆ และกลบสด แล้วไถกลบเพื่อตากหน้าดิน

6.1.4 เครื่องมือ

แบบสอบถาม

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

6.1.5 จัดอุปสงค์

- 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินของประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองกุงสวรรค์
- 2) เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาจากพฤติกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ตำบลหนองกุงสวรรค์

6.1.6 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย เป็นเกษตรกร ที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป ที่ทำการเกษตรในพื้นที่ จำนวนกลุ่มเป้าหมายครัวเรือนละ 20 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในแต่ละหมู่บ้าน ดังนี้

- หมู่ที่ 1 จำนวน 24 ครัวเรือน
- หมู่ที่ 2 จำนวน 42 ครัวเรือน
- หมู่ที่ 3 จำนวน 23 ครัวเรือน
- หมู่ที่ 4 จำนวน 15 ครัวเรือน
- หมู่ที่ 5 จำนวน 29 ครัวเรือน
- หมู่ที่ 6 จำนวน 33 ครัวเรือน
- หมู่ที่ 7 จำนวน 18 ครัวเรือน
- หมู่ที่ 8 จำนวน 33 ครัวเรือน
- หมู่ที่ 9 จำนวน 22 ครัวเรือน
- หมู่ที่ 10 จำนวน 22 ครัวเรือน
- รวมทั้งสิ้น 261 ครัวเรือน

6.1.7 ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1) กิจกรรมการให้ความรู้และฝึกอบรมแกนนำกิจจักษ์ชุมชน เพื่อกำหนดข้อเสนอโครงการวิจัย
- 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลตามข้อเสนอโครงการวิจัยอย่างง่าย
- 3) กิจกรรมสรุปผลการวิจัย และเวทีนำเสนอผลการวิจัยอย่างง่ายของนักกิจจักษ์ชุมชน สสว.6 แก่ภาคีเครือข่ายในพื้นที่

6.1.8 งบประมาณ

จากสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 6
จำนวน 40,000 บาท

6.1.9 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

- 1) ทำให้ทราบสาเหตุ และการหาแนวทางแก้ไขปัญหา
- 2) ประชาชนตระหนักถึงการบริหารที่ดินของตนเอง
- 3) ผู้นำชุมชนและผู้เข้าร่วมโครงการนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ต่อไป
- 4) ลดต้นทุนในการผลิตของเกษตรกร

โครงการนักกิจจักษ์ชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

6.2 ตำบลห้วยม่วง อำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น

6.2.1 โครงการ “การศึกษาผลกระทบของแหล่งน้ำจากการใช้สารเคมีในพื้นที่ตำบลห้วยม่วง อำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น”

6.2.2 ประเด็นปัญหาที่ชุมชนเลือก

สารเคมีปะปนอยู่ในน้ำ ทำให้น้ำเสีย ส่งผลให้กีดกันเหมันกระทบถึงชาวบ้าน และสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

6.2.3 สรุปผลจากการจัดเก็บข้อมูลโดยนักวิจัยชุมชน

1) เกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้สารเคมีทำการเกษตร โดยมีการใช้สารเคมีใกล้กับแหล่งน้ำสาธารณะ ในขณะที่สภาพแหล่งน้ำยังสามารถใช้ประโยชน์ได้รวมทั้งยังสามารถนำสัตว์น้ำมารับประทานได้

2) แนวทางในการแก้ไขปัญหาลดผลกระทบจากการใช้สารเคมี แนวทางหนึ่งคือการรณรงค์และส่งเสริมให้ลดใช้สารเคมีในการทำการเกษตร นอกจากนี้ยังพบอีกว่าในช่วงเวลา 5 ปีที่ผ่านมา มีการใช้สารเคมีในการทำการเกษตรเท่าเดิม ในขณะที่บางส่วนใช้สารเคมีเพิ่มขึ้น

3) เกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามมีการใช้สารเคมีในการทำการเกษตรมากที่สุดคือ “การใช้ปุ๋ยเคมี” โดยมีการใช้สารเคมี/ยากำจัดศัตรูพืช และสารเคมี/ยากำจัดแมลงในปริมาณน้อย และใช้มากที่สุดในช่วงเดือนเมษายน – มิถุนายน และอีกช่วงคือ เดือนกรกฎาคม – กันยายน ในขณะที่หากมีหน่วยงานใดให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการใช้สารเคมีแก่เกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่คิดว่าจะนำวิธีการเหล่านั้นไปปรับใช้ รวมทั้งการลดใช้สารเคมีแล้วหันมาใช้ปุ๋ยชีวภาพแทนปุ๋ยเคมีในการทำการเกษตรด้วย

- ขอบเขตของการศึกษา ได้แก่ 1) เจริญพื้นที่ คือ พื้นที่ตำบลห้วยม่วง อำเภอภูพาน จังหวัดขอนแก่น 2) เจริญกลุ่มเป้าหมาย คือ ประชากรที่สัมผัสอย่างกับประชาชนที่ทำการเกษตรระหว่างอายุ 25 ปีขึ้นไป 3) เจริญประเด็น คือ ผลกระทบของแหล่งน้ำจากการใช้น้ำเค็ม

6.2.4 เครื่องมือ

แบบสอบถาม

6.2.5 จัดอุปกรณ์

- 1) เพื่อให้ทราบสภาพของแหล่งน้ำที่ได้รับผลกระทบจากการใช้สารเคมีในพื้นที่ตำบลห้วยม่วง
- 2) เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาลักษณะจากการใช้สารเคมี
- 3) เพื่อปรับปรุงพฤติกรรมการใช้สารเคมีของประชาชนในพื้นที่

6.2.6 กลุ่มเป้าหมาย

- 1) กลุ่มตัวอย่าง คือ เกษตรกรที่ใช้สารเคมี ทำการสุ่มคัดเลือกจากกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาจากครัวเรือนละหนึ่งคน

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

2) กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป
โดยไม่จำกัดเพศชายหรือหญิง

3) ประชากรในการศึกษาใช้กลุ่ม
ตัวอย่าง จำนวนร้อยละ 4 ของประชากรทั้งหมดในพื้นที่ตำบล
ห้วยม่วง (จำนวนประชากรทั้งสิ้น 7,144 คน) คิดเป็นจำนวนกลุ่ม
ตัวอย่างจำนวน 285 หน่วยตัวอย่าง

6.2.7 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) กิจกรรมการให้ความรู้และฝึกอบรมแก่นักวิจัยชุมชนเพื่อกำหนดข้อเสนอโครงการวิจัย

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลตามข้อเสนอโครงการวิจัย

3) กิจกรรมสรุปและนำเสนอผลการวิจัยของนักวิจัยชุมชน แก่ภาคีเครือข่ายในพื้นที่

6.2.8 งบประมาณ

จากสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 6 จำนวน 40,000 บาท

6.2.9 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

1) ทำให้มีพื้นที่สะอาดปลอดภัยจากสารพิษไว้บริโภคอุปโภค

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

2) ทำให้รัฐวิธีป้องกันตนเองจากแหล่งน้ำที่มีสารพิษ

3) ทำให้รัฐวิธีป้องกันแหล่งน้ำไม่ให้ปนเปื้อนสารพิษจากการใช้สารเคมี

4) ทำให้รัฐจักโทษของสารเคมี

5) ช่วยลดการใช้สารเคมี

6) ทำให้ปลอดภัยจากสารพิษที่ตกค้างจากการใช้สารเคมี

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

7. ผลการดำเนินงานโครงการนักวิจัยชุมชนในพื้นที่ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7 (สทว.7)

7.1 ตำบลโพธิ์ไทร อำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

7.1.1 ประเด็นปัญหาที่ชุมชนเลือก

ปัญหาเด็ก เยาวชน มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

7.1.2 สรุปผลจากการจัดเก็บข้อมูลโดยนักวิจัยชุมชน

นักวิจัยชุมชนได้ร่วมกันคิดวิเคราะห์ สิ่งวิเคราะห์เชิงรูป เพื่อให้เห็นถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา โดยใช้คำถามว่า ทำไม เพราะอะไร เพื่อค้นหาสาเหตุต้นตอของปัญหา ที่ประชุมได้คัดเลือก 3 ประเด็นปัญหามาแบ่งสรุปคิดวิเคราะห์เชิงลึกอภิปราย แลกเปลี่ยน

- ปัญหาเด็กเยาวชนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม สาเหตุ คือ ครอบครัวความอบอุ่น หย่าร้าง ดิดสิ่งเสพติด ยาเสพติด เพราะอยากรู้ อยากลองตามเพื่อน เลียนแบบ สื่อสารรวดเร็ว สิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสม

- ปัญหาความเห็นแก่ตัว ขาดความสามัคคี ขาดการมีส่วนร่วม สาเหตุ คือ ขาดจิตสำนึกต่อส่วนรวม ขัดแย้งทางการเมือง ไม่มีคุณธรรม

- ปัญหาความยากจน หนี้สิน สาเหตุ คือ ประสบภัยธรรมชาติ ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีไม่เพียงพอ ดิดการพนัน ยาเสพติด ไม่เอาใจใส่การทำมาหากิน พ่อทำงานคนเดียว มีลูกมาก ไม่มีงานทำ

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

7.1.3 เครื่องมือ

การจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และ
แบบประเมินความพึงพอใจ

7.1.4 กลุ่มเป้าหมาย

ผู้นำชุมชนท้องถิ่น และคณะกรรมการกลุ่ม
นักวิจัยชุมชนตำบลโพธิ์ไทร จำนวน 30 คน

7.1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

การให้ความรู้ในการสร้างนักวิจัยชุมชน
เพื่อทำงานพัฒนาด้วยจิตอาสา เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงใน
สังคม การวิจัยชุมชนโดยใช้ข้อมูลที่ถูกต้องเป็นจริงจะนำไปสู่
การพัฒนาแก้ไข ปัญหาชุมชนได้ต่อไป และการเขียนโครงการ
มีขั้นตอนดังนี้

1)การเปิดประเด็นโดยให้ผู้เข้าร่วมประชุม
แสดงความคิดเห็น ความรู้สึกต่อสภาพสังคมไทยโดยใช้บัตรคำ
สรุปได้ว่า คนไทยเห็นแก่ตัว วดระเบียบวินัย วดความสามัคคี
รับวัฒนธรรมไม่ดี แต่ถึงอย่างไรก็ยังสงบกว่าหลาย
ประเทศ

2)สรุปผลจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
คือ ปัญหาสังคมที่ยังรุนแรง สืบเนื่องมาจาก พ่อแม่ ผู้ปกครอง
บางส่วนยังไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดู พัฒนานุเคราะห์หลานได้ดี

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

ลูก-หลานมีปัญหาพฤติกรรมไม่เหมาะสมในรูปแบบต่างๆ เติบโตขึ้นไปสร้างปัญหาให้สังคมชุมชน จึงได้เสนอการสร้าง ความอบอุ่นในรั้วโรงเรียนในครอบครัว เป็นรั้วป้องกันแก้ไขปัญหา สังคม โดยใช้บัญญัติ 10 ประการ และ 10 ข้อควรปฏิบัติของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง เพื่อลูกที่เก่ง ดี มีความสุขและไม่สร้างปัญหาให้ พ่อแม่ ชุมชน สังคม เป็นการทำงานเชิงรุก เชิงป้องกัน

3) ผู้ร่วมประชุมสำรวจสภาพปัญหาที่คนใน ตำบลโพธิ์ไทร ยังประสบอยู่ สรุปได้ 4 ประเด็น คือ คนเห็นแก่ตัว ขาดความสามัคคี ขาดการมีส่วนร่วม , โครงสร้างพื้นฐานไฟฟ้า ไม่ทั่วถึง ถนนไม่ดี ซ้ำรูด, เด็ก เยาวชน มีปัญหาพฤติกรรมไม่ เหมาะสมต่างๆ และปัญหาความยากจน หนี้สิน ว่างงานหลังฤดู เพาะปลูก

4) ที่ประชุมเลือกประเด็นปัญหาที่น่าสนใจ อยากร่วมแก้ปัญหาและอยู่ในวิสัยที่จะทำให้ที่ประชุมเลือกประเด็น ปัญหาเด็ก เยาวชน มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เพื่อเสนอ โครงการ/กิจกรรม ดำเนินการต่อไป

5) การให้ความรู้วิธีการเขียนโครงการ มี หัวข้อหลักอะไรบ้างและให้ที่ประชุมคัดเลือกคณะกรรมการกลุ่ม หนักวิจัยชุมชน ตำบลโพธิ์ไทร เพื่อดำเนินการต่อไป คือ

นางรจนา แพงสุวรรณ ประธานกรรมการ
นางละมัย วงศ์คุณ รองประธานกรรมการ
นายทองสุข โคตรหานาม กรรมการ
นายบุญเฟื่อง พรรณนาภพ กรรมการ
นายอุดม สิดา กรรมการ

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

7.2 ตำบลคนน้อย อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดกาฬสินธุ์

7.2.1 ประเด็นปัญหาที่ชุมชนเลือก

ปัญหาเด็กเยาวชน มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

7.2.2 สรุปผลจากการจัดเก็บข้อมูลโดยนักวิจัยชุมชน

นักวิจัยชุมชนได้ร่วมกันเลือกประเด็นปัญหาที่สนใจ เพื่อฝึกการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์เชิงลึก ค้นหาสาเหตุเพื่อหาทางป้องกันแก้ไขต่อไป แบ่งกลุ่มการคิดวิเคราะห์โดยใช้คำถามหลัก ทำไม เพราะอะไร ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การคิดวิเคราะห์

- ปัญหาเด็ก เยาวชน มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม สาเหตุมาจากขาดความอบอุ่นในครอบครัว พ่อ แม่ ทะเลาะกัน หย่าร้าง พ่อแม่ทำงานไกล ไม่มีเวลาให้ลูก ใช้สิ่งเสพติด ขาดสติ คบเพื่อนไม่ดี พ่อแม่ตามใจลูกมากเกินไป

- ปัญหาผลผลิตการเกษตรตกต่ำ สาเหตุคือ ดินเสื่อมคุณภาพ เพาะต่อซึ่งข้าว ขาดแหล่งน้ำ ภัยธรรมชาติ ไม่มีการคัดเมล็ดพันธุ์ ขาดการดูแลเอาใจใส่ วัชพืชมาก ใช้สารเคมีมากเกินไป

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

- ปัญหาคนไม่ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ทำให้เกิดความยากจน หักสั้น มีสาเหตุมาจาก คนขาดความรู้ ขาดคุณธรรม ขาดความซื่อสัตย์ ขาดความพอประมาณ ขาดเหตุผล ขาดภูมิคุ้มกัน ไม่มีการออม ใช้จ่ายสิ่งไม่จำเป็น

7.2.3 เครื่องมือ

การจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

7.2.4 กลุ่มเป้าหมาย

ผู้นำชุมชน ท้องถิ่น อสม.และ

คณะกรรมการกลุ่มนักรักสุขภาพตำบลโพธิ์ไทร จำนวน 30 คน

โครงการนักรักสุขภาพ

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

7.2.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) เจ้าหน้าที่ สสว.6 เปิดประเด็น โดยให้
ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกต่อสภาพ
สังคมไทย โดยใช้บัตรคำ สรุปได้ว่า สังคมไทยยังขัดแย้งทาง
ความคิด ใสร้ายป้ายสี ขาดความสามัคคี เห็นแก่ตัว เอร็ดเอว
เปรี๊ยะ ขาดคุณธรรม ไม่มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย มี
ปัญหาเด็กและเยาวชน มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ไม่มีความ
มั่นคงทางการเมือง ราคาพืชผลการเกษตรตกต่ำ

2) สรุปต่อที่ประชุมว่า แม้ทางรัฐบาลได้
พัฒนาสังคมควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจมาอย่างต่อเนื่อง แต่
ปัญหาสังคมยังทวีความรุนแรง สาเหตุสืบเนื่องมาจาก พ่อ แม่
ผู้ปกครอง บางส่วนยังไม่สามารถอุปการะ เลี้ยงดู พัฒนา
ลูกหลานให้ดีได้ เด็กเยาวชนมีพฤติกรรม มีความคิด ทศนคติ
ไม่เหมาะสม เติบโตก็สร้างปัญหาให้สังคม จึงได้นำเสนอ
บัญญัติ 10 ประการ และ 10 ข้อควรปฏิบัติของพ่อแม่
ผู้ปกครอง เพื่อลูกที่เก่ง ดี มีความสุข คือ การสร้างความอบอุ่น
เ้ามแ้งในครอบครัว เป็นรั้วป้องกันแก้ไขปัญหาลังคม เป็น
การทำงานเชิงรุก เชิงป้องกัน แทนการทำงานเชิงตั้งรับปัญหา

๓) ให้ผู้ร่วมประชุมสำรวจสภาพปัญหา ที่คนในตำบล/คนน้อย ยังประสบอยู่ ซึ่งสรุปได้ คือ ปัญหาความยากจน หนี้สิน ชาติที่ดินทำกินหรือมีไม่เพียงพอ ชาติแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ชาติแหล่งจ้างงานในช่วงนอกฤดูกาลเกษตร ผลผลิตการเกษตรตกต่ำ ปัญหาเด็กและเยาวชนทะเลาะกัน มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ไม่ใช้หลักศีลธรรมกิจพอเพียง ปัญหาสุขภาพร่างกาย

๔) ให้ที่ประชุมเลือกประเด็นปัญหาที่สนใจ เพื่อฝึกการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์เชิงลึก ค้นหาสาเหตุเพื่อหาทางป้องกันแก้ไขต่อไป แบ่งกลุ่มการคิดวิเคราะห์โดยใช้คำถามหลัก ทำไม เพราะอะไร ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การคิดวิเคราะห์

๕) ให้ที่ประชุมเลือกประเด็นปัญหาที่สนใจต้องการทำโครงการ/กิจกรรม หรือแก้ปัญหาที่ประชุมเลือกประเด็นปัญหาเด็กเยาวชน มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

๖) เจ้าหน้าที่ให้ความรู้การเขียนโครงการ/กิจกรรม หัวข้อหลักๆของการเขียนโครงการ พร้อมให้ที่ประชุมคัดเลือกคณะกรรมการนักวิจัยชุมชนตำบล/คนน้อย เพื่อเขียนเสนอโครงการและดำเนินการต่อไป คณะกรรมการประกอบด้วย

1. นายสุदीใจ จวนสงว ประธานกรรมการ
2. นายจิรายุ คำทา รองประธานกรรมการ
3. นายทน กิจเกียรติ กรรมการ
4. นายอ่อนลี ทองปาน กรรมการ
5. นายวิระกิตน์นึ่งทอง กรรมการ

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

8. ผลการดำเนินงานโครงการนักวิจัยชุมชนในพื้นที่ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8 (สสว.8)

8.1 ตำบลราชพฤกษ์ อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง

8.1.1 โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภาพใน การเกษตรเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

8.1.2 ประเด็นปัญหาที่ชุมชนเลือก

ปัญหาการใช้สารเคมีในการทำการเกษตรกรรม

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

8.1.3 สรุปผลจากการจัดเก็บข้อมูลโดยนักวิจัยชุมชน

1) คนในชุมชนส่วนใหญ่ มีอาชีพ

เกษตรกรรม

2) ค่าใช้จ่ายในการเกษตรกรรมที่ต้องรับภาระมากที่สุด คือ ค่าสารเคมี รองลงมา คือ ค่าน้ำมัน

3) ความต้องการความช่วยเหลือ ส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือด้านสารเคมีชีวภาพ รองลงมาเป็นการแปรรูปสินค้าทางการเกษตร และต้องการศึกษาดูงาน

8.1.4 เครื่องมือ

แบบสอบถาม

8.1.5 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อลดต้นทุนการผลิตในภาคการเกษตร
- 2) เพื่อทำสารชีวภาพทดแทนสารเคมีบางชนิด
- 3) เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ชีวภาพ

8.1.6 กลุ่มเป้าหมาย

- 1) นักวิจัยชุมชน
- 2) ผู้นำชุมชน
- 3) เกษตรกรในตำบลราชสถิตย์

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

8.1.7 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) ประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจโครงการกับ
เกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย

2) ให้ความรู้เรื่องผลกระทบสารเคมีกับ
สิ่งแวดล้อม

3) การศึกษาดูงานชุมชนต้นแบบอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมการใช้สารเคมีชีวภาพทดแทนสารเคมี

4) สนับสนุนการทำจุลินทรีย์ ชีวภาพ ชีวภัณฑ์ และ
เชื้อรา เพื่อใช้ทดแทนสารเคมีในการทำการเกษตรและการปลูก
ผักที่ลดสารเคมีในลักษณะปลูกผักสวนครัว

- การอบรมเชิงปฏิบัติการ

- กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หลังจากอบรมใช้
เวทีเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

5) เวทีสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินงาน

6) จัดทำชุดความรู้เพื่อเผยแพร่

7) การจัดทำแผนและบูรณาการแผนการจัดการ
แม่น้ำลำคลองร่วมกับท้องถิ่น เพื่อประกาศเป็นนโยบาย
สาธารณะของท้องถิ่น

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

8.1.8 งบประมาณ

จำนวน 100,000 บาท

8.1.9 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

1. ผู้บริหารท้องถิ่นนำโครงการฯ เข้าแผนตำบลของ อบต.
2. มีการสนับสนุน และดำเนินงานตามแผนโครงการฯ ที่วางไว้
3. สามารถลดต้นทุนการผลิตในภาคการเกษตรได้
4. มีการใช้สารเคมีชีวภาพทดแทนสารเคมี
5. มีการรวมกลุ่มเพื่อทำเกษตรอินทรีย์ชีวภาพ

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

8.2 ตำบลตลาดใหม่ อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง

8.2.1 โครงการส่งเสริมความรู้ใหม่ด้านเกษตร อินทรีย์แก่กลุ่มเกษตรกรตำบลตลาดใหม่

8.2.2 ประเด็นปัญหาที่ชุมชนเลือก เกษตรกรขาดความรู้ในด้านเกษตรอินทรีย์

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

8.2.3 สรุปผลจากการจัดเก็บข้อมูลโดยนักวิจัยชุมชน

- 1) คนในชุมชนส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกรรม
- 2) ค่าใช้จ่ายในการเกษตรกรรมที่ต้องรับภาระมากที่สุด คือ ค่าเช่า, ค่าเก็บเกี่ยว, ค่าปุ๋ย และค่าสารเคมีตามลำดับ
- 3) ความต้องการความช่วยเหลือ ส่วนใหญ่
ต้องการความช่วยเหลือด้านสารเคมีชีวภาพ รองลงมา
เป็นการแปรรูปสินค้าทางการเกษตร และต้องการศึกษาดูงาน

8.2.4 เครื่องมือ

แบบสอบถาม

8.2.5 จัดอุปสงค์

- 1) เพื่อเพิ่มความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ให้
ให้แก่ทีมนักวิจัยชุมชนและชาวบ้าน
- 2) เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการทำเกษตร
อินทรีย์ให้แก่เกษตรกร
- 3) เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรอินทรีย์
ชีวภาพ
- 4) เพื่อลดต้นทุนการผลิต

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

8.2.6 กลุ่มเป้าหมาย

- 1) นักวิจัยชุมชน
- 2) ผู้นำชุมชน
- 3) เกษตรกรในตำบลตลาดใหม่

8.2.7 ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1) ประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจโครงการกับ
เกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย
- 2) ให้ความรู้เรื่องผลกระทบของสารเคมี
- 3) ศึกษาดูงานชุมชนต้นแบบ เกี่ยวกับการทำ
เกษตรอินทรีย์ทดแทนการใช้สารเคมี
- 4) จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ “ให้ความรู้
เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ ชีวภาพ”
- 5) ทดลองปฏิบัติจริงในพื้นที่
- 6) จัดเวทีถอดบทเรียนเพื่อสรุปองค์ความรู้ที่ได้
จากการฝึกอบรม

8.2.8 งบประมาณ

จำนวน 50,000 บาท

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

๘.๒.๙ ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

- ๑) ผู้บริหารท้องถิ่นนำโครงการฯ เข้าแผนตำบล
ของ อบต.
- ๒) มีการสนับสนุน และดำเนินงานตามแผน
โครงการฯ ที่วางไว้
- ๓) สามารถเพิ่มความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวกับเกษตร
อินทรีย์ให้กับเกษตรกร
- ๔) มีการทำเกษตรอินทรีย์ทดแทนการใช้
สารเคมี
- ๕) มีการรวมกลุ่มเพื่อทำเกษตรอินทรีย์ชีวภาพ

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๑-๑๒

9. ผลการดำเนินงานโครงการนักวิจัยชุมชนในพื้นที่ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 9 (สสว.9)

9.1 ตำบลท่ามะปราง อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดอุดรธานี

9.1.1 โครงการถอดบทเรียนโครงการชุมชนร่วมใจสาน สายใยในครอบครัว

9.1.2 ประเด็นปัญหาที่ชุมชนเลือก

การใช้เวลาให้ความอบอุ่นกับครอบครัวมีน้อย
เด็กวัยรุ่นสนใจเล่นโซเชียลมีเดียมากเกินไป และติดสิ่งคมออนไลน์ ขาด
ปฏิสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

9.1.3 สรุปผลจากการจัดเก็บข้อมูลโดยนักวิจัยชุมชน

1) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีใน

ครอบครัวจะเป็นฐานของความเข้าใจของสมาชิกในครอบครัวให้เข้าใจและมีสำนึกที่ดีต่อกัน ลูกมีสำนึกที่ดีต่อพ่อแม่ และต่อญาติผู้ใหญ่

2) การแก้ปัญหาเป็นเรื่องใหญ่ที่ทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญตั้งระดับครอบครัว ท้องถิ่น ท้องที่ในชุมชน และหน่วยงานภายนอกที่ต้องเข้ามาร่วมสนับสนุน

3) หน่วยงานทุกหน่วยในชุมชนต้องเห็นความสำคัญของปัญหาในครอบครัวในชุมชนและช่วยแก้ไขและให้กำลังใจ

4) ผู้นำในชุมชนโดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้สนับสนุนให้มีการทำกิจกรรมตามความต้องการของชุมชนที่มีความเป็นไปได้และตอบสนองต่อการแก้ปัญหาของชุมชน โดยสร้างความร่วมมือกันทุกส่วนในการแก้ปัญหาและมีการติดตามผลการดำเนินงานในทุกระยะ

9.1.4 เครื่องมือ

การจัดเวทีระดมความคิด / การสนทนากลุ่ม

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

9.1.5 วัตถุประสงค์

1) เพื่อรับฟังปัญหาความเดือดร้อนของครอบครัว สาเหตุของปัญหา และความต้องการในการแก้ไข ปัญหาของแต่ละครอบครัว

2) เพื่อให้แต่ละครอบครัวได้มีเวทีแลกเปลี่ยน พูดคุยถึงปัญหาและแนวทางการแก้ไข และเกิดการยอมรับซึ่งกัน และกันในชุมชน

3) เพื่อให้เด็กและเยาวชนในครอบครัวเกิดจิตสำนึกที่ดี มีน้ำใจต่อพ่อแม่ คนในครอบครัว

9.1.6 กลุ่มเป้าหมาย

ครอบครัวที่สมัครใจเข้ารับการอบรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในดำรงชีวิต ทั้งครอบครัวที่มีฐานะดี ปานกลาง และยากจน คละกันไปอย่างละเท่าๆกัน

9.1.7 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) อบรมให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการดำรงชีวิต วิกฤต โดยนำหลักพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางการใช้ชีวิต

2) มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดบทเรียนการใช้ชีวิตที่ผ่านมา

3) การติดตามผลการเยี่ยมครอบครัวที่เข้าร่วมโครงการ

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

๑.๑.๘ งบประมาณ

งบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหาร
ส่วนตำบล

๑.๑.๙ ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

- ๑) เกิดสัมพันธภาพอันดีในครอบครัว ทำให้เกิด
ครอบครัวอบอุ่น และเข้มแข็ง
- ๒) เด็กในครอบครัวมีสำนึกที่ดี มีน้ำใจต่อคนใน
ครอบครัวและบุคคลอื่นๆ
- ๓) ความเข้าใจกันในครอบครัวทำให้ลดปัญหา
ความรุนแรงในครอบครัวและชุมชนได้

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๑-๑๒

10. ผลการดำเนินงานโครงการนักรักใจชุมชนในพื้นที่ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10 (สสว.10)

10.1 ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

10.1.1 โครงการแนวทางการพัฒนากิจกรรมศูนย์พัฒนา คุณภาพชีวิตและการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ

10.1.2 ประเด็นปัญหาที่ชุมชนเลือก

การเข้าร่วมกิจกรรมของผู้สูงอายุในชุมชน

โครงการนักรักใจชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

10.1.3 สรุปผลจากการจัดเก็บข้อมูลโดยนักวิจัยชุมชน

นักวิจัยชุมชน ซึ่งเป็นกลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลป่าไผ่ ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ กิจกรรมของเทศบาลเกี่ยวกับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับทราบและมีการเข้าถึงกิจกรรมมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีการพบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่อกัน

10.1.4 เครื่องมือ

การจัดเวทีพูดคุย

10.1.5 จัดอุปกรณ์

เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เทศบาลจัดให้

10.1.6 กลุ่มเป้าหมาย

ผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลป่าไผ่

10.1.7 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ดำเนินกิจกรรมผ่านโรงเรียนผู้สูงอายุ

10.1.8 งบประมาณ

เป็นกิจกรรมต่อยอดโครงการของเทศบาล

10.1.9 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

ทำให้ผู้สูงอายุได้เข้าร่วมกิจกรรมของทางเทศบาลมากขึ้น

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

10.2 ตำบลน้ำपर्พัฒนา อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

10.2.1 โครงการปลูกผักสวนครัว

10.2.2 ประเด็นปัญหาที่ชุมชนเลือก

การมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ

10.2.3 สรุปผลจากการจัดเก็บข้อมูลโดยนักวิจัย

ชุมชน

นักวิจัยชุมชน ได้มองถึงปัญหาของพื้นที่
ในเรื่องของการให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในพื้นที่ ที่บ้าน
แต่ผู้รับเพียงอย่างเดียว เงินที่ส่วนราชการหรือ อบต. ให้ความ
ช่วยเหลือ มีการใช้จ่ายไม่เพียงพอและไม่รู้จักการแสวงหา
รายได้ รอรับการช่วยเหลือทางเดียว

10.2.4 เครื่องมือ

การจัดเวทีพูดคุย

10.2.5 จัดงบประมาณ

เพื่อให้ผู้ด้อยโอกาสได้มีส่วนร่วมในการ
ช่วยเหลือตนเองและครอบครัว

10.2.6 กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ด้อยโอกาสในพื้นที่ตำบลน้ำแพร่

10.2.7 ขั้นตอนการดำเนินงาน

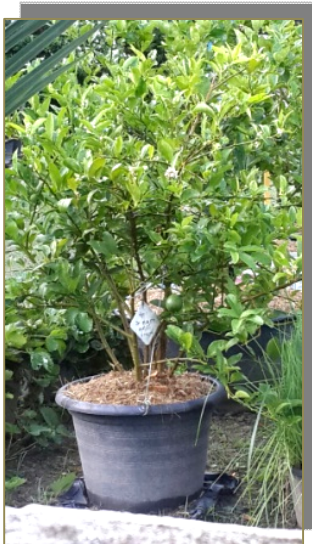
การส่งเสริมด้านอาชีพให้มีการปลูกพืชผักสวนครัวเป็นการลดรายจ่ายของครัวเรือน

10.2.8 งบประมาณ

เป็นกิจกรรมต่อยอดโครงการของเทศบาล

10.2.9 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

ทำให้เกิดการกระตุ้นให้ผู้รับการช่วยเหลือได้รู้จักการช่วยเหลือตนเองเพื่อลดการช่วยเหลือจากภาครัฐและท้องถิ่น

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

11. ผลการดำเนินงานโครงการนักวิจัยชุมชนในพื้นที่ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 11 (สสว.11)

11.1 ตำบลกะหรอ อำเภอหนองปีดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

11.1.1 โครงการส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาสมุนไพร
และการแพทย์แผนไทยในการดูแลสุขภาพ ภาพเพื่อสร้างสุข ภาพที่ดี
ให้กับคนในชุมชน

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

11.1.2 ประเด็นปัญหาที่ชุมชนเลือก

การส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาสมุนไพร
และการแพทย์แผนไทยในการดูแลสุขภาพ

11.1.3 สรุปผลจากการจัดเก็บข้อมูลโดยนักวิจัยชุมชน

1) ขับเคลื่อนโดยสภาองค์กรชุมชน มีการประชุมทุกวันี่ 4 ของเดือน มีการพูดคุยใน หลาย ๆ เรื่อง รวมทั้งการคุยในเรื่องของสมุนไพรและการรักษาโรค

2) มีการบริหารจัดการโดยมีคณะกรรมการ เชื่อมประสานเครือข่ายกับ อสม. ส่งเสริมให้คนในชุมชนใช้สมุนไพรดูแลสุขภาพ โดยไม่มียาประมาณส่นับสนุนจากหน่วยงาน มีสมทบจากกองทุนสวัสดิการชุมชน และงบของตนเองบ้าง

3) สร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่องสุขภาพ โดยเริ่มจากการใช้เองที่บ้าน ขยายไปสู่ญาติ พี่น้อง เพื่อนบ้าน และขยายไปสู่ชุมชน ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกัน

4) ส่งเสริมให้ชุมชนปลูกพืชเพื่อจำหน่าย เนื่องจากปลูกง่าย ราคาดี เป็นที่ต้องการของตลาด ทำให้ชุมชนมีรายได้ และขยายไปสู่การปลูกผักกินเอง

5) หาความรู้เพิ่มเติม เช่น เข้าฝึกอบรม กับหมอเขียวหมอเขียว การศึกษาจากหนังสือ เป็นต้น

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

11.1.4 เครื่องมือ

การจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

11.1.5 จัดงบประมาณ

- 1) เพื่อศึกษาองค์ความรู้ในเรื่องสมุนไพรและการแพทย์แผนไทยในชุมชน
- 2) เพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนดูแลรักษาสุขภาพโดยใช้สมุนไพรและการแพทย์แผนไทย
- 3) เพื่อสนับสนุนให้คนในชุมชนใช้พืชสมุนไพรและการแพทย์แผนไทยในการรักษาโรค

11.1.6 กลุ่มเป้าหมาย

- 1) ผู้ป่วยจากการกรองของกลุ่ม อสม. (เห็นการดูแลรักษา ความดัน เบาหวาน)
- 2) กลุ่มเสี่ยงในชุมชน (เห็นการป้องกันรักษา)

11.1.7 ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1) เตรียมความพร้อม
 - ประชุมทีมงาน
 - ประชุมชี้แจงการดำเนินงาน
- 2) ศึกษาข้อมูล
 - สัมภาษณ์กลุ่มคนในชุมชน (ใช้ข้อมูลเดิมจาก อสม.) กลุ่มผู้ป่วย กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มทั่วไป

- ศักยภาพรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้

สมุนไพรและการแพทย์แผนไทย (สำรวจ สัมภาษณ์ เวทีหมอชาวบ้าน)

3) ดำเนินการ

- ทดลองสมุนไพรและการแพทย์แผนไทย

ใน 3 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ (1) กลุ่มผู้ป่วย การตรวจสุขภาพ กิจกรรม ด้านสุขภาพ เช่น ทำอาหารสุขภาพ การใช้สมุนไพรในการรักษา (2) กลุ่มเสียง การตรวจสุขภาพ กิจกรรมด้านสุขภาพ เช่น ทำอาหารสุขภาพ การใช้สมุนไพรในการรักษา ส่งเสริมการปลูกสมุนไพร (3) กลุ่มทั่วไป การตรวจสุขภาพ สร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องสุขภาพ กิจกรรมด้านสุขภาพ เช่น ทำอาหารสุขภาพ ส่งเสริมการปลูกสมุนไพร

4) สรุปและประเมินผล

- สรุปผลการดำเนินงาน
- นำเสนอขยายผลการดำเนินงานในชุมชน
- สรุปและประเมินผลการดำเนินงาน
- จัดทำรายงาน

11.1.8 งบประมาณ

จำนวน 45,000 บาท

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

11.1.9 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

1) มีฐานข้อมูลองค์ความรู้เรื่องสมุนไพรและการแพทย์ไทยในชุมชนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดูแลสุขภาพสภาพได้

2) คนในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพโดยใช้สมุนไพรและการแพทย์แผนไทยทำให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

3) คนในชุมชนสามารถนำพืชสมุนไพรและการแพทย์แผนไทยในการรักษาโรค สามารถลดจำนวนผู้ป่วยในชุมชนได้

4) เกิดความร่วมมือในการช่วยดูแลป้องกัน รักษา และช่วยเหลือผู้ป่วยในชุมชน

โครงการนักรักสุขภาพชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

11.2 ตำบลนาทรง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

11.2.1 โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

11.2.2 ประเด็นปัญหาที่ชุมชนเลือก

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

11.2.3 สรุปผลจากการจัดเก็บข้อมูลโดยนักวิจัยชุมชน

1) อยู่ในระหว่างการดำเนินการมีการประสานทำความเข้าใจกับชุมชน แต่ยังไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร เนื่องจากผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ ยังไม่ได้ให้ความสำคัญมากนัก

2) เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการที่

ใหญ่ต้องมีความร่วมมือจากหลายภาคส่วน จำต้องไม่ได้เป็น
รูปธรรม คาดว่าสิ่งที่ต้องดำเนินการต่อคือ เรื่องของการเริ่มจาก
กิจกรรมเล็กๆ ชวนคนในชุมชนทำร่วมกัน เช่น ปลูกต้นไม้หน้า
บ้าน เก็บขยะหน้าบ้าน แล้วค่อยขยายไปสู่กิจกรรมการ
ท่องเที่ยว และประสานกับองค์กร

11.2.4 เครื่องมือ

การจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

11.2.5 จัดอุปสงค์

- 1) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน
- 2) เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ของชุมชน

11.2.6 กลุ่มเป้าหมาย

คนในชุมชนนาทรง

11.2.7 ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1) ค้นหาทีมและสร้างความเข้าใจวัตถุประสงค์
โครงการและกระบวนการทำงาน
- 2) สำรวจรวบรวมข้อมูลพื้นที่ในชุมชน โดยนำ
เด็กและเยาวชนศึกษาธรรมชาติร่วมกับเจ้าหน้าที่ในป่าไม้และ
ราษฎรชาวบ้าน

โครงการนี้ก็จะช่วยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

3) ให้ความรู้กับเด็กและคนในชุมชนเกี่ยวกับเรื่อง
ทรัพยากรธรรมชาติที่มีและการอนุรักษ์ พร้อมทั้งจัดกิจกรรมให้
เด็กและเยาวชนส่งภาพประกวดและเขียนเรียงความชิงอนุรักษ์
ป่าไม้

4) จัดกิจกรรมรณรงค์ให้คนในชุมชนสนใจและ
ร่วมอนุรักษ์อย่างต่อเนื่อง โดยจัดกิจกรรมเดิน-วิ่ง เก็บขยะ
ปลูกต้นไม้ และประชาสัมพันธ์ไปยังตามสาย

5) สรุปและประเมินผลการทำงาน

11.2.8 งบประมาณ

จำนวน 16,000 บาท

11.2.9 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

- 1) เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ
อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- 2) เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์เพื่อ
ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในชุมชน
- 3) เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับคนใน
ชุมชน และทำให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
- 4) เกิดการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติ
และป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ให้คนรุ่นหลัง

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

11.3 ตำบลกรุงชิง อำเภอหนองปีดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

11.3.1 โครงการพัฒนาระบบการจัดทำแผนชุมชนอย่างมีส่วนร่วมเพื่อกำหนดแผนพัฒนาชุมชนที่มีประสิทธิภาพ

11.3.2 ประเด็นปัญหาที่ชุมชนเลือก

การพัฒนาระบบการจัดทำแผนชุมชนอย่างมีส่วนร่วม

11.3.3 สรุปผลจากการจัดเก็บข้อมูลโดยนักวิจัยชุมชน

1) ประชุมทีมงาน คณะกรรมการเพื่อชี้แจงการปรับแผนชุมชน และวางแผนทำประชาคมทุกหมู่บ้าน

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

2) นำเสนอปัญหา โครงการ ความต้องการ
ของชุมชนจากการจัดทำแผนประชาคมหมู่บ้าน เข้าแผนของ
อบต.

3) มีการพัฒนากลุ่มอาชีพ “กลุ่มกล้วย”
โดยส่งเสริมให้ชุมชนปลูกกล้วยหอม ส่งออกประเทศจีน และ
กำลังขยายไปมาเลเซีย

11.3.4 เครื่องมือ

การจัดเวทีประชาคม

11.3.5 จัดอุปสงค์

1) เพื่อทบทวนบทเรียนการจัดทำแผน
ชุมชนตำบลกรุงชิงที่ผ่านมา(เป้าหมาย กระบวนการ การมีส่วนร่วม
จุดเด่น ข้อจำกัด)

2) เพื่อจัดทำแผนชุมชนที่มีประสิทธิภาพ
ชัดเจน สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชนได้จริง

3) เพื่อสร้างความร่วมมือในการจัดทำแผน
ชุมชนที่มีประสิทธิภาพระหว่างชุมชน แกนนำ และหน่วยงานที่
เกี่ยวข้อง

11.3.6 กลุ่มเป้าหมาย

คนในชุมชนกรุงชิง

11.3.7 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) เตรียมความพร้อม

- ประชุมคณะทำงานโครงการ
- จัดเวทีชี้แจง/สร้างความเข้าใจในชุมชน
- ทบทวนบทเรียนการจัดทำแผนชุมชนที่ผ่านมา (เป้าหมาย กระบวนการ การมีส่วนร่วม จุดเด่น ข้อจำกัด) โดยเวทีแกนนำพูดคุยกลุ่มย่อย เวทีประชุมในหมู่บ้าน
- ฝึกอบรมแกนนำในการจัดทำแผนชุมชนที่มีประสิทธิภาพ
- ออกแบบ วางแผนการดำเนินงานจัดทำแผนชุมชนในพื้นที่

2) ดำเนินการ

- ประชุมสร้างความเข้าใจเรื่องแผนชุมชนแต่ละหมู่บ้าน โดยเวทีประชุมหมู่บ้าน
- เวทีจัดทำแผนชุมชนในแต่ละหมู่บ้าน
- ปรับปรุง พัฒนาแผนชุมชน (กลุ่มตัวแทน แกนนำ)
- เวทีจัดทำแผนชุมชนในแต่ละหมู่บ้าน
- ปรับปรุงแผนพัฒนาชุมชน (กลุ่มตัวแทน แกนนำ)
- เวทีจัดทำประชาคมระดับตำบล

โครงการน้อมใจชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

- นำเสนอแผนชุมชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ อบต. เพื่อบรรจุแผนพัฒนาในระดับตำบล

3) สรุปประเมินผล

- สรุปผลการจัดทำแผนชุมชน
- สรุปผลการดำเนินงาน/จัดทำรายงาน

11.3.8 งบประมาณ

จำนวน 100,000 บาท

11.3.9 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

1) ทราบสถานการณ์พื้นที่เรียนการจัดทำแผนชุมชนตำบลกรุงชิงที่ผ่านมา ทำให้สามารถนำบทเรียนที่ได้ไปปรับใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนที่เหมาะสมกับพื้นที่ได้

2) ชุมชนร่วมกำหนดการพัฒนา สามารถจัดทำแผนการพัฒนาชุมชนที่มีประสิทธิภาพชัดเจน นำไปใช้ในการพัฒนา แก้ปัญหาชุมชนได้จริง

3) เกิดความร่วมมือในการจัดทำแผนชุมชน แกนนำ และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องทำให้สามารถนำไปบรรจุในแผนการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้

4) เกิดการพัฒนายกระดับการทำงานแผนชุมชนสู่การจัดการตนเองได้

โครงการนักวิจัยชุมชน

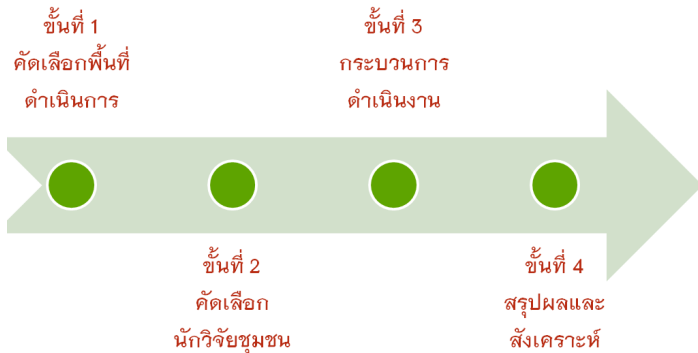
สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

11.4 ตำบลหนองพิดำ อำเภอหนองพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

11.4.1 โครงการศึกษาแนวทางการจัดการปัญหาที่ทำกินในเขตอุทยานแห่งชาติเขานัน เขาลอง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและเครือข่าย

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

11.4.2 ประเด็นปัญหาที่ชุมชนเลือก

ปัญหาที่ทำกินในเขตอุทยานแห่งชาติเขานัน เขาลอง

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

11.4.3 สรุปผลจากการจัดเก็บข้อมูลโดยนักวิจัยชุมชน

1) จัดทะเบียนเป็นสภาองค์กรชุมชน โดยกระจาย
ทั้ง 9 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 องค์การ

2) สำรวจ จับพิกัด ทำ แผนที่ ที่ดินทำกิน
ในเขตอุทยานของชาวบ้าน

3) เกิดแนวทางเจรจาต่อรองกับภาครัฐ เพื่อ
แก้ปัญหาที่ดินทำกิน สร้างกติกาการใช้ประโยชน์ที่ดินทำกิน

4) จัดตั้งกองทุนที่ดินในชุมชน เพื่อช่วยเหลือคน
ที่เดือดร้อน

11.4.4 เครื่องมือ

เวทีวิเคราะห์และสรุปผลที่ได้จากการเก็บแบบ
ชุมชนมีส่วนร่วม

11.4.5 จัดอุปสงค์

1) เพื่อรวบรวมบททวน สถานการณ์ปัญหาที่ทำกิน
ของประชาชนในเขตอุทยานแห่งชาติเวียงนั้น เยาวหลวง

2) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายจัดการ
ปัญหาที่ทำกินในระดับตำบล

3) เพื่อหาแนวทางการจัดการปัญหาที่ดินทำกินใน
เขตอุทยานแห่งชาติเวียงนั้น เยาวหลวง โดยการมีส่วนร่วมของ
ชุมชนและเครือข่าย

11.4.6 กลุ่มเป้าหมาย

คนในชุมชนชนบทปิตำ และเครือข่าย

11.4.7 ขั้นตอนการดำเนินงาน

- 1) จัดตั้งทีมวิจัย
- 2) ประชุมทีมวิจัยประจำเดือน
- 3) ศึกษาข้อมูลสถานการณ์ปัญหาในด้านที่ทำกินใน

มิติต่าง ๆ

- บริบทชุมชน/ประวัติความเป็นมา
- พัฒนาการระยะต่าง ๆ ของชุมชน
- สถานการณ์ปัญหาในด้านที่ทำกินในพื้นที่
- ทบทวนประสบการณ์การแก้ไขปัญหาใน

พื้นที่ที่ผ่านมา

- บทบาทและมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับสถานการณ์

ปัญหาในพื้นที่

- เวิร์ทไคระห์และสรุปผลที่ได้จากการเก็บ

แบบชุมชนมีส่วนร่วม

โครงการนักรักใจชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

4) เวกติควมร่วมือเครือข่ายการจัดการที่ดินทำ
กินระดับตำบล

- ประสานผู้แทนเครือข่ายระดับตำบลในเขต
พื้นที่ฯ เวทนั้น เวทหลวง

- ร่วมือเสนอแนวทงควมร่วมือใน การจัดการ
ที่ดินทำกิน

- สร้างควมรู้ด้้นกฎหมายและสิทธิเกียวกับที่ดิน

5) เวกติควมร่วมือแนวทงการจัดการที่ดินโดย

ชุมชนและเครือข่ายยังมีสร่วม

- แลกเปลี่ยนประสบการณ์ รับฟังปัญหา สร้าง
คุณค่าและประโยชน์ ของแนวทงการจัดการที่ดินทำกินในพื้นที่
อื่น รวมถึงผู้รู้หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ขับเคลื่อนงานด้้นนี้

6) สรบุทบทวนผลการดำเนินงานและแนวทงการ
ดำเนินงานต่อ

7) นำเสนอผลงานวิจัยต่อประชาชนในพื้นที่และ
จัดทำเอกสาร

11.4.8 งบประมาณ

จำนวน 100,000 บาท

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

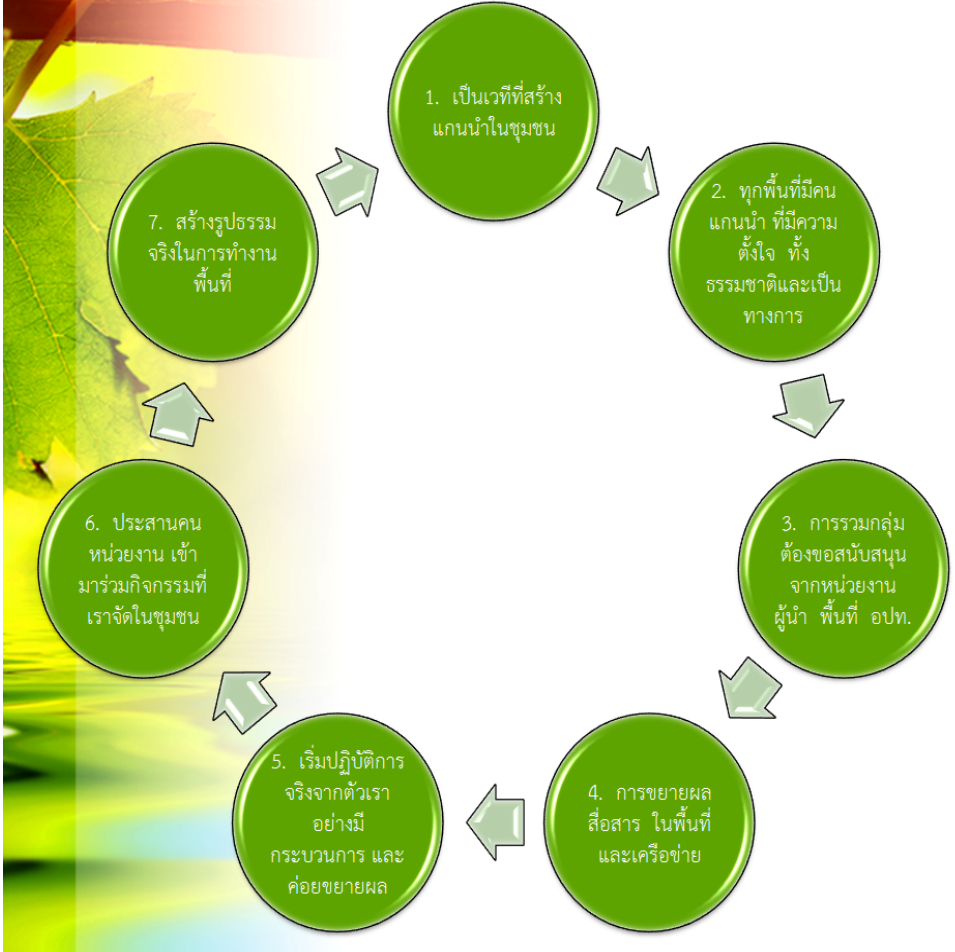

11.4.9 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

- 1) ได้รับรู้สถานการณ์ปัญหาที่ทำกินของประชาชน
ในเขตอุทยานแห่งชาติเขานัน เขาหลวง
- 2) เกิดการมีส่วนร่วมของเครือข่ายจัดการปัญหาที่
ทำกินในเขต อุทยานแห่งชาติเขานัน เขาหลวง
- 3) เกิดแนวทางจัดการปัญหาที่ทำกินในเขตอุทยาน
แห่งชาติเขานัน เขาหลวง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและ
เครือข่ายและสามารถนำแนวทางสู่การแก้ไขปัญหาร่วมกันกับทุก
ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

บทสรุปและผลการสังเคราะห์

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

12. ผลการดำเนินงานโครงการนักรักใจชุมชนในพื้นที่ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 12 (สสว.12)

12.1 ตำบลทุ่งนุ้ย อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

12.1.1 โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการ เพื่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

12.1.2 ประเด็นปัญหาที่ชุมชนเลือก

การจัดการคมนาคมและสาธารณูปโภค
ด้านเส้นทางการเดินทางไปสถานที่ท่องเที่ยว รวมถึงการ
ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา ที่จอดรถ
ภายในแหล่งท่องเที่ยว

โครงการนักรักใจชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

12.1.3 สรุปผลจากการจัดเก็บข้อมูลโดยนักวิจัย

ชุมชน

1) คนในชุมชน ต้องการปรับปรุงถนน และพัฒนาเส้นทางเดินทางมากที่สุด ร้อยละ 30.30

2) ร้อยละ 33.20 ต้องการเร่งพัฒนาปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา ที่จอดรถในแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด

3) แนวทางการแก้ไขในด้านการปรับปรุงถนนและการเดินทางจะประสานขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ เช่น ด้านไฟฟ้า ประสานไปยังการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ด้านประปาประสานไปยังการประปาส่วนภูมิภาค ด้านที่จอดรถและเส้นทางประสานไปยัง อบจ. หรือ อบต. ในท้องถิ่น

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

12.1.4 เครื่องมือ

แบบสอบถาม

12.1.5 จัดอุปกรณ์

เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ตรวจสอบ
ทรัพยากรท้องถิ่นเชิงนิเวศและความคิดเห็นในการจัดการ
ท้องถิ่นของตำบลทุ่งหญ้า อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

12.1.6 กลุ่มเป้าหมาย

เครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่วิทยาการ
และเจ้าหน้าที่ผู้จัดประชุม 25 คน จำนวนแบบสอบถาม 386 ชุด

12.1.7 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) การบรรยายเรื่อง “ความรู้พื้นฐานและ
หลักการวิจัย” เพื่อให้ความรู้พื้นฐานว่างานวิจัยคืออะไร มี
ประเภทและกระบวนการการศึกษาวิจัยคืออะไร

2) การบรรยายเรื่อง “การกำหนด
ประเด็นปัญหาการวิจัย” เพื่อให้ได้มาซึ่งประเด็นต่างๆ หรือเรื่อง
ที่ผู้วิจัยสนใจจะศึกษา หลังจากนั้นเป็นการฝึกปฏิบัติให้ผู้วิจัย
ระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาชุมชนที่สนใจที่จะ
ศึกษาและสาเหตุใดจึงสนใจศึกษาเรื่องนั้นๆ

3) นำเสนอสภาพปัญหาและประเด็นที่สนใจที่ได้จากการระดมความคิดเห็น พร้อมกับกำหนดประเด็นปัญหาการวิจัย

4) การบรรยายในหัวข้อ “การสร้างเครื่องมือการวิจัยและเทคนิคการเก็บข้อมูล” เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้การจัดทำเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้เรียนรู้ว่ามีเครื่องมืออะไรบ้างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเครื่องมือชนิดไหนเหมาะกับเรื่องที่เราศึกษา โดยมีการให้มีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจที่เหมาะสมกับเรื่องที่ตนเองสนใจศึกษา

5) การสะท้อนปัญหาและอุปสรรคจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากผู้เข้าร่วมประชุม ซึ่งได้นำแบบสอบถามที่สร้างกันไปเก็บในพื้นที่ตำบลทุ่งห้วย

6) การบรรยายในเรื่อง “การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม” เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับรายละเอียดเนื้อหาของแบบสอบถามที่ได้เก็บมาจากพื้นที่

7) การบรรยายเรื่อง “การเขียนรายงานผลการวิจัย” เมื่อผ่านกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว พร้อมทั้งลงมือปฏิบัติจริง โดย

แบ่งเป็นกลุ่มฝึกปฏิบัติงานด้านการเขียนรายงานการวิจัย ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการทำวิจัยร่วมกัน

8) กระบวนการนำเสนอผลงานวิจัยอย่างง่าย ซึ่งได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น และคิดร่วมกันในเรื่อง “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตำบลทุ่งนุ้ย อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล”

9) การถอดบทเรียนโครงการนักวิจัยชุมชน ประจำปี 2558 ซึ่งเป็นการร่วมกันถอดบทเรียนของผู้เข้าร่วมโครงการ วิทยากร และคณะผู้จัดการประชุม พร้อมนำเสนอผลงานวิจัยเบื้องต้น รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุง และเติมเต็มข้อมูลในรายละเอียดของงานวิจัยเบื้องต้นในเรื่อง “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน” และสรุปผลการดำเนินงาน และภาพรวมของโครงการเพื่อนำไปสู่การจัดทำเล่มรายงานฉบับสมบูรณ์ต่อไป

12.1.8 งบประมาณ

จำนวน 39,380 บาท

12.1.9 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ ทำให้ตำบลทุ่งหญ้าเป็นเมืองแห่งการ ท่องเที่ยว

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

12.2 ตำบลทาวาว อำเภอละงู จังหวัดสตูล

12.2.1 โครงการสวัสดิการสุขภาพชุมชน พื้นฐานเกษตรกรรมธรรมชาติ

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

12.2.2 ประเด็นปัญหาที่ชุมชนเลือก

ด้านการดูแลสุขภาพภาพของตนเองและคนรอบข้าง บนพื้นฐานของเกษตรกรรมธรรมชาติในชุมชน รวมไปถึงพฤติกรรมดูแลสุขภาพภาพของตนเองและคนรอบข้าง

12.2.3 สรุปผลจากการจัดเก็บข้อมูลโดยนักวิจัยชุมชน

1) จากการจัดเก็บข้อมูล พบว่า ร้อยละ 80.0 รับประทานอาหารครบ 3 มื้อ เนื้อสัตว์ที่รับประทานได้จากตลาดในชุมชน ร้อยละ 75.30 นอกจากนี้ด้านพฤติกรรมการกินผัก ร้อยละ 93.70 กินผักและผลไม้ และทานผักวันละ 0.5 กิโลกรัม ร้อยละ 42.0

2) ด้านแนวทางการแก้ไข พฤติกรรมดูแลสุขภาพในเรื่องการกิน โดยการรณรงค์หรือประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนมีพฤติกรรมการกินผักและผลไม้ ตลอดจนอาหารที่ดีต่อสุขภาพ โดยการปลูกพืชผักไว้ที่บ้าน เป็นผักปลอดสารพิษไว้รับประทานอีกทางหนึ่ง โดยการเก็บเมล็ดพันธุ์พืชผักในชุมชนในรูปแบบธนาคารพันธุ์พืชมาแลกเปลี่ยนกันในชุมชน

12.2.4 เครื่องมือ

แบบสอบถาม

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

12.2.5 จัดอุปสงค์

1) เพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ตำบลเขาขาว เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวันในเรื่องของการดูแลสุขภาพตนเองและคนรอบข้าง การทำการเกษตรเพื่อปากท้อง และประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดโครงการกิจกรรมที่มีประโยชน์ในแง่ของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดูแลสุขภาพ การทำเกษตรกรรม การดูแลสุขภาพของประชาชนในชุมชน อันจะนำไปสู่การมีสุขภาพดีแบบองค์รวม ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิต

12.2.6 กลุ่มเป้าหมาย

เครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่ วิทยาการ และเจ้าหน้าที่ผู้จัดประชุม 25 คน จำนวนแบบสอบถาม 429 ชุด

12.2.7 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1) การบรรยายเรื่อง “ความรู้พื้นฐานและหลักการวิจัย” เพื่อให้ความรู้พื้นฐานงานวิจัยคืออะไร มีประเภทและกระบวนการการศึกษาวิจัยคืออะไร

2) การบรรยายเรื่อง “การกำหนดประเด็นปัญหาการวิจัย” เพื่อให้ได้มาซึ่งประเด็นต่างๆ หรือเรื่อง

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

ที่ผู้วิจัยสนใจจะศึกษา หลังจากนั้นเป็นการฝึกปฏิบัติให้ผู้วิจัยระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาชุมชนที่สนใจที่จะศึกษาและสาเหตุใดจึงสนใจศึกษาเรื่องนั้นๆ

3) การนำเสนอสภาพปัญหาและประเด็นที่สนใจที่ได้จากการระดมความคิดเห็น พร้อมกับกำหนดประเด็นปัญหาการวิจัย

4) การบรรยายเรื่อง “การออกแบบกระบวนการวิจัย” เพื่อกำหนดแนวทางการทำงานว่าจะมีวิธีการขั้นตอนการทำงานแบบไหน อย่างไร การเก็บข้อมูลที่ไหน ใช้เครื่องมืออะไรและนำเสนอผลจากการศึกษาอย่างไร

5) การบรรยายในหัวข้อ “การสร้างเครื่องมือการวิจัยและเทคนิคการเก็บข้อมูล” เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้การจัดทำเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้เรียนรู้ว่ามีเครื่องมืออะไรบ้างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือชนิดไหนเหมาะกับเรื่องที่เรานักเรียนจะศึกษา โดยมีการให้มีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจที่เหมาะสมกับเรื่องที่ตนเองสนใจศึกษา

6) การสะท้อนปัญหาจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ซึ่งได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเก็บในพื้นที่ตำบลเขาขาว

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

7) การบรรยายเรื่อง “การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม” เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับรายละเอียดเนื้อหาของแบบสอบถามที่ได้เก็บมาจากพื้นที่

8) การบรรยายเรื่อง “การเขียนรายงานผลการวิจัย” เมื่อผ่านกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม พร้อมทั้งลงมือปฏิบัติจริง โดยแบ่งเป็นกลุ่มฝึกปฏิบัติในด้านการเขียนรายงานการวิจัย ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการทำวิจัยร่วมกัน

9) กระบวนการนำเสนอผลงานวิจัยอย่างง่าย ซึ่งได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและคิดร่วมกันในเรื่อง “สวัสดิการสุขภาพชุมชน บนพื้นฐานเกษตรกรรมธรรมชาติ ตำบลเวียง อำเภอละงู จังหวัดสตูล”

10) การถอดบทเรียนโครงการนักวิจัยชุมชน ประจำปี 2558 ซึ่งเป็นการร่วมกันถอดบทเรียนของผู้เข้าร่วมโครงการ วิทยากร และคณะผู้จัดการประชุม พร้อมนำเสนอผลงานวิจัยเบื้องต้น รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุง และเติมเต็มข้อมูลในรายละเอียดของงานวิจัยเบื้องต้นในเรื่อง “สวัสดิการสุขภาพชุมชน บนพื้นฐานเกษตรกรรมธรรมชาติ ตำบลเวียง อำเภอละงู จังหวัดสตูล” และสรุปผลการดำเนินงาน และภาพรวมของโครงการเพื่อนำไปสู่การจัดทำเล่มรายงานฉบับสมบูรณ์ต่อไป

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

12.2.8 งบประมาณ

จำนวน 38,980 บาท

12.2.9 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

ทำให้ประชาชนทุกคนในตำบลนาหว้ามี

สุขภาพที่ดี

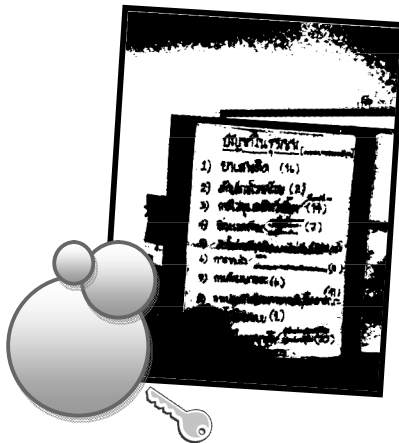
โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

การถอดบทเรียนผลการดำเนินงาน โครงการนักรักชุมชน

การหาผลสำเร็จของการดำเนินงานโครงการนักรักชุมชนครั้งนี้ได้นำกระบวนการถอดบทเรียนมาประยุกต์ใช้หาข้อสรุป มีวัตถุประสงค์ของการถอดบทเรียน คือ เพื่อศึกษาบทบาทของชุมชนต่อการดำเนินโครงการกิจกรรมนั้น (แนวคิดขั้นตอน การมีส่วนร่วมของชุมชน) และเพื่อศึกษาผลผลิต ผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมายในชุมชนภายหลังการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ทั้งนี้สามารถสรุปผลการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการนักรักชุมชนของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 - 12 ได้ดังนี้

โครงการนักรักชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

1. ผลการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการนักรักกิจชุมชนของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1

1.1 การวิเคราะห์ผลที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลงต่อชุมชน และการวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสรุปได้ดังตารางด้านล่างนี้

ผลที่ได้รับ	การเปลี่ยนแปลงต่อชุมชน	วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
<u>ผลผลิต</u> 1. เกิดโครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชน 2. มีคณะกรรมาธิการชุมชนที่มีจิตอาสา และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาชุมชน 3. ทำให้กองทุนสวัสดิการชุมชนเกิดการขยายสมาชิกได้ครอบคลุมทั่วถึงผู้ด้อยโอกาส	<u>ทางบวก</u> 1.เกิดระบบการดูแลทางสังคม ในกรณีที่ครอบครัวไม่มีเวลาดูแล ผู้ด้อยโอกาส คู่หู(บัดดี้) ดูแลผู้ป่วย ได้แก่ เพื่อนบ้าน อสม. กรรมการชุมชน จะช่วยเหลือเบื้องต้น จากนั้นประสานส่งต่อเทศบาล ในเรื่องสำคัญหรือใช้งบประมาณมาก	1. มีกลุ่มองค์กรหรือแกนนำที่เข้มแข็งในชุมชน ได้แก่ - กองทุนสวัสดิการชุมชน - สมาคมองค์กรชุมชน - กลุ่มอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน

โครงการนักรักกิจชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

ผลที่ได้รับ	การเปลี่ยนแปลง ต่อชุมชน	วิเคราะห์สาเหตุที่ ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลง
<u>ผลลัพธ์</u> 1. ทำให้ผู้ด้อยโอกาสและผู้ยากไร้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 2. ทำให้เกิดความสามัคคีในชุมชน 3. ทำให้เกิดการเพิ่มช่องทางการขอรับทุนสนับสนุนแก่ผู้ด้อยโอกาสและคนพิการในตำบลบางหมาก	2. เกิดเครือข่ายการช่วยเหลือที่มีพลัง 2.1 การช่วยเหลือ 1 อย่าง ได้ถึง 2 พลังของกองทุนสวัสดิการฯ ได้ช่วยเหลือผู้ยากไร้ และได้สมาชิกเพิ่ม 2.2 พลังของภาคธุรกิจเอกชน ที่ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและชุมชน <u>ทางลบ</u> 1. ผู้ด้อยโอกาสยังสร้าง ความแค้นแฉ่งให้ตนเอง ไม่ได้ ยังร้องขอให้ คณะจัดทำโครงการช่วยเหลือต่อไป 2. การเกิดอคติต่องานวิจัย ทำให้เจ้าหน้าที่ สสว. ทำงานลำบากขึ้น	2. ผู้นำของเทศบาลให้ความร่วมมือกับภาคประชาชน เช่น สถานที่ บุคลากร การรับนโยบาย มาดำเนินการต่อ 3. คนในชุมชน ให้ความร่วมมือ ในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อชุมชน

1.2 การอภิปรายผลที่ได้รับหลังจากจัดทำโครงการ/กิจกรรม

ปัญหาในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม

1. ครอบครัวผู้ด้อยโอกาสยังมีส่วนร่วมน้อย
2. บุคลากรด้าน พยาบาลวิชาชีพ, นักกายภาพบำบัด, รามถึงอพส./อพมก. มีไม่เพียงพอ

แนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงในระยะต่อไป

1. การจัดโครงการ/กิจกรรมที่กระตุ้นความตระหนักของคนในครอบครัวในการดูแลกลุ่มเป้าหมายและเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว
2. การเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้มากขึ้น
3. การแสวงหาแกนนำหรือราชทูตชาวบ้านที่มีความรู้ประสบการณ์ในการทำงานด้านชุมชน พร้อมทั้งกระตุ้นการมีส่วนร่วมภาคประชาชนในการเป็นผู้ริเริ่ม ควบคุม และดูแล ตรวจสอบโครงการ

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

2. ผลการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการนักรัก ชุมชนของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 2

**2.1 การวิเคราะห์ผลที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลงต่อชุมชน และ
การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง**
สรุปได้ดังตารางด้านล่างนี้

ผลที่ได้รับ	การเปลี่ยนแปลง ต่อชุมชน	วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้ เกิดการเปลี่ยนแปลง
<u>ผลผลิต</u> 1. ทำให้ทราบว่ามีต้นไม้ชนิดที่สามารถปลูกให้ทนต่อสภาพน้ำกร่อยและน้ำเค็มจำนวน 20 ชนิด 2. สามารถทำให้เกิดรายได้ และไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน 3. เด็กและเยาวชนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา	1. ทำให้เกิดความร่วมมือในชุมชนทั้งในระดับตัวบุคคลและองค์กรผ่านการปลูกต้นไม้ 2. เกิดความตระหนักถึงปัญหาน้ำเค็มที่ต้องร่วมมือกันแก้ไข ปัญหา โดยอาจจะต้องขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก	1. การให้ความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2. การให้ความร่วมมือของนักวิจัยชุมชน ความร่วมมือและความสนใจของเด็กและเยาวชนในการให้ความร่วมมือกับเรื่องดังกล่าว 3. มีการดำเนินการง่าย ไม่ยุ่งยากอีกทั้งพันธุ์ไม้ที่หาาก็เป็นต้นไม้ที่หาได้ง่าย

โครงการนักรักชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

ผลที่ได้รับ	การเปลี่ยนแปลง ต่อชุมชน	วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้ เกิดการเปลี่ยนแปลง
ผลลัพธ์ 1. นักวิจัยชุมชนนำความรู้ไปเผยแพร่ให้ทุกคนในชุมชนได้ทราบว่ามีต้นไม้ชนิดใดสามารถปลูกให้ทนต่อสภาพน้ำกร่อยและน้ำเค็มได้บ้าง เพิ่มรายได้ให้ทุกคนในชุมชน โดยสามารถนำผลไม้ไปจำหน่ายได้ 2. เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการนำความรู้เรื่องเกษตรศึกษาไปเผยแพร่ให้กับเพื่อนชุมชนต่อไปได้ 4. เด็กและเยาวชนมีการป้องกันตนเองทั้งเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์	3. ทำให้ชุมชนมีพื้นที่สีเขียวเพิ่มมากขึ้น มีการอนุรักษ์ต้นไม้พันธุ์กัน 4. เด็กและเยาวชนสามารถนำความรู้ไปใช้กับตนเองและถ่ายทอดให้กับเพื่อนได้ 5. สามารถลดปัญหาคุณแม่วัยใสในชุมชน โดยเด็กและเยาวชนมีการป้องกันในเรื่องเพศสัมพันธ์	4. นักวิจัยชุมชนเกิดความรู้ภาคภูมิในการดำเนินงาน 5. เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชุมชนและชุมชนต้องการแก้ไขปัญหาดังกล่าว 6. หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียน โรงพยาบาล ได้เห็นถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

2.2 การอภิปรายผลที่ได้รับหลังจากจัดทำโครงการ/กิจกรรม

ปัญหาในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม	แนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงในระลอกต่อไป
1. ระยะเวลาราชการในการดำเนินงานน้อย ไม่สามารถประเมินผลได้ เนื่องจากกรมมีการติดตามประเมินเป็นระยะ 2. งานประเภทนิเทศในการดำเนินงานมีจำกัด ทำให้ไม่เพียงพอ เช่น พันธุ์ไม้บางชนิดต้องหามาจากพื้นที่ทำให้มีต้นทุนสูง 3. สมาชิกบางท่านไม่สะดวกในการไปดูแลผลผลิตตามต้นไม้ที่ปลูกไว้ 4. เวลาในการเข้าร่วมโครงการของกลุ่มเป้าหมายแต่ละคนสะดวกแตกต่างกัน	1. ครรหาฯฯระยะเวลาราชการในการดำเนินงานโครงการ หรือโครงการกรมมีความต่อเนื่อง 1-2 ปี มีการจัดกิจกรรมมากขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ให้เด็กได้รับทราบ 2. ประสานความร่วมมือกับเกษตรกรอำเภอพิมายอยุธยาให้พันธุ์ไม้ 3. ทางบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชน 4. ค้นหาอาสาสมัครในการช่วยดูแล 5. ควรจัดเป็นกิจกรรมที่ทำให้ครอบครัวของ เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

โครงการนักรักใจชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

3. ผลการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการนักรักชุมชน ของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 3

3.1 การวิเคราะห์ผลที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลงต่อชุมชน และ
การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
สรุปได้ดังตารางด้านล่างนี้

ผลที่ได้รับ	การเปลี่ยนแปลง ต่อชุมชน	วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้ เกิดการเปลี่ยนแปลง
<u>ผลผลิต</u> 1. ผลการะสิ่งแวดล้อม ในชุมชนลดลง 2. ชุมชนสะอาดและมี สิ่งแวดล้อมที่ดี <u>ผลลัพธ์</u> 1. คนในชุมชนมี สุขภาพอนามัยที่ดี 2. ทำให้คุณภาพชีวิต คนในชุมชนดีขึ้น 3. สร้างการมีส่วนร่วม ระหว่างเทศบาล กับชุมชน	1. ประชาชนในชุมชน มีความกระตือรือร้น ในการคัดแยกขยะ 2. เทศบาลตำบลฯ ทบทวนโครงการบรรจุ เข้าแผน 3 ปี 3. สภาพแวดล้อม ความเปื้อนอยู่ของ ชุมชนดีขึ้นและ บรรยากาศน่าอยู่ 4. มีการปรับปรุงพื้นที่ทั้ง ขยะให้ 1 ปี จนสาธารณะใน อนาคต	1. ประชาชนให้ ความสำคัญกับปัญหา ได้รับทราบว่าการกำจัด ขยะเป็นปัญหาที่เป็น วาระแห่งชาติและวิกฤติ ขยะไทยที่ทั้งดกค้าง สะสมและกำจัดไม่ถูกวิธี สร้างมลพิษและส่งผล กระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไปทั่วทั้งประเทศ รัฐบาลประกาศให้ขยะ กลายเป็นวาระแห่งชาติ มี 6 จังหวัดเป็นโมเดล นำร่องจังหวัดปทุมธานี ได้ดำเนินการตาม

โครงการนักรักชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

ผลที่ได้รับ	การเปลี่ยนแปลง ต่อชุมชน	วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้ เกิดการเปลี่ยนแปลง
		นโยบายดังกล่าวโดยวาง แผนการแปรรูปขยะเป็น พลังงานไฟฟ้า เพื่อให้ คนในชุมชนมีสุขภาพที่ ดีขึ้นและมีอายุที่ยืนยาวขึ้น 3.เทศบาลฯ ให้ความสำคัญ ร่ว ม มี อ ่ ป ี ด ี ว ั ท ี ประชาคมรณรงค์การ ทิ้งขยะและแยกขยะ เพื่อให้ปริมาณขยะ ลดลงและลดค่าใช้จ่าย ในการทิ้งขยะ

3.2 การอภิปรายผลที่ได้รับหลังจากจัดทำโครงการ/กิจกรรม

ปัญหาในการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม	แนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป
✘ ประชาชนมาจากหลากหลายหมู่บ้าน ทำให้มีการนำเสนอปัญหาหลากหลาย เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาอาชีพติด เป็นต้น ✘ การประชาสัมพันธ์โครงการยังไม่ทั่วถึง ✘ ช่วงเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาชนตรงกับภาระงาน จะการทำได้ ทำสวน	- ควรมีการลงมติและสร้างคานาร่วมใจในการแก้ปัญหาในชุมชน - ควรจัดบ้านรทปรีชาคมเพื่อให้ประชาชนในชุมชนมาร่วมตัวกันให้จุดเดียวกัน - ควรเลิกทำกิจกรรมนอกเวลาอื่นหรือหลังจากประชาชนเลิกจากงานแล้ว - ควรมีการจัดตั้งศูนย์รทปรีชาคมเพื่อให้ประชาชนในชุมชนมาใช้ประโยชน์จากศูนย์

โครงการนักรักชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

4. ผลการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการนักรั้วชุมชนของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 4

4.1 การวิเคราะห์ผลที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลงต่อชุมชน และการวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
สรุปได้ดังตารางด้านล่างนี้

ผลที่ได้รับ	การเปลี่ยนแปลงต่อชุมชน	วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
1. ทำให้ได้ความรู้ที่มาและสาเหตุของขยะ ผลกระทบจากขยะต่อชุมชน 2. ประยุกต์ใช้วิธีการจัดการขยะลดขยะ คัดแยกขยะ การ Re-use Re-cycle ขยะ การสร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะ การสร้างจิตอาสา การรณรงค์ไม่ใช้ถุงพลาสติก และการจัดทำดาเผาขยะ	- เป็นโครงการที่ตอบงานด้านการสนับสนุนวิชาการของ สสจ. เพื่อต่อยอดการทำงาน ของพื้นที่ที่เป็นรูปธรรม สามารถนำไปใช้ในการจัดทำแผนงาน/โครงการในเชิงการป้องกันและแก้ไขปัญหาของพื้นที่ การสะท้อนข้อมูล/คืนข้อมูลให้แก่พื้นที่	- ปัจจัยการดำเนินโครงการ คือ หน่วยงาน นม. (นมจ.) ท้องถิ่น (ผู้บริหาร นักพัฒนาชุมชน) เครือข่ายในพื้นที่

โครงการนักรั้วชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

ผลที่ได้รับ	การเปลี่ยนแปลง ต่อชุมชน	วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลง
3. ทำให้ได้ความรู้ และการป้องกัน ปัญหาอาสพติดใน ชุมชน ผลกระทบ ของอาสพติดต่อ บุคคล ครอบครัว และชุมชน และการ วิธีการป้องกัน ปัญหาอาสพติดใน ชุมชน		

4.2 การอภิปรายผลที่ได้รับหลังจากจัดทำโครงการ/กิจกรรม

ปัญหาในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม

แนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงให้ดีขึ้น

- ✖ ปัญหา ด้านระยะเวลาในการ ดำเนินโครงการนักวิจัยชุมชนไม่ค่อยมีเวลา และค่อนข้างสั้นไป ไม่สอดคล้องกับการดำเนินงานของท้องถิ่นที่มีหลากหลายงานในพื้นที่
- ✖ การคัดเลือกพื้นที่ดำเนินการ ควรคำนึงถึงการให้คำแนะนำของพื้นที่ ซึ่งต้องเริ่มจากคนในชุมชนเห็นความสำคัญของการวิจัยปัญหาในชุมชนอย่างแท้จริง

- ควรจัดทำโครงการก่อนการจัดทำแผน 3 ปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- จัดทำเป็นโครงการระยะยาว เป็นวันเป็นเดือน
- คัดเลือกพื้นที่จากความสนใจของชุมชน (มีใจทำ) มีพื้นฐานมาบ้างก็ดี

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

5. ผลการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการนักรักใจ ชุมชนของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 5

5.1 การวิเคราะห์ผลที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลงต่อชุมชน และ
การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง สรุปได้ดังตาราง
ด้านล่างนี้

ผลที่ได้รับ	การเปลี่ยนแปลงต่อ ชุมชน	วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้ เกิดการเปลี่ยนแปลง
1. ได้อนุรักษ์ป่าไว้ ให้ลูกหลานรุ่น ต่อไป เช่น สมุนไพรร ผักป่า เพิ่มขึ้น วิถีดูแลป่า	1. ป่าไม้ พืช สัตว์มีความ อุดมสมบูรณ์ขึ้น 2. คนในชุมชนมีความ สำนึก 3. ชุมชนมีรายได้ เพิ่มขึ้นจากการเก็บเห็ด ผักไปขาย	1. ความสำนึกของคน ในชุมชน 2. คนในชุมชนรักป่า ชุมชน ช่วยกันส่งวน พันธุ์ไม้ เกิดความหวง แหนในพื้นที่ 3. การติดป้ายบอกป่า ชุมชน
2. คนในชุมชนมี รายได้เพิ่มขึ้น	4. คนในชุมชนรัก สิ่งแวดล้อมมากขึ้น อนุรักษ์ดูแลรักษา สิ่งแวดล้อมในชุมชน	4. สมดุลทางธรรมชาติ 5. สภาพของพื้นที่ที่ จัดทำกิจกรรม
3. มีแหล่งเรียนรู้ เพิ่มขึ้น	5. ได้รูปแบบในการจัด กิจกรรมต่อเนื่อง โดย เพิ่มขึ้นที่ทำกิจกรรมให้ ครบทุกหมู่ในชุมชน	6. ความร่วมแรง ร่วม ใจ ของคนในชุมชน
4. มีสถานที่พักผ่อน ของครอบครัว		
5. เกิดการสำนึกรัก ชุมชน		
6. มีความสำนึก ในชุมชน		

โครงการนักรักใจชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

ผลที่ได้รับ	การเปลี่ยนแปลงต่อชุมชน	วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
7. รู้จักทรัพยากร ในพื้นที่ ทราบ ประวัติความ เป็นมาของสถานที่ ต่างๆในชุมชน 8. เด็กมีการ เปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการขับ รถจักรยานยนต์มา ขึ้นจักรยาน	6.พฤติกรรมเด็กและ เยาวชนมีพฤติกรรมดี ขึ้น	

โครงการนักรักชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

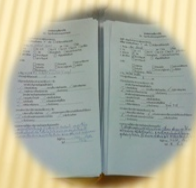
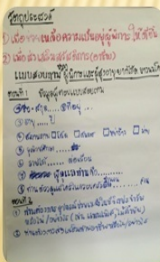
5.2 การอภิปรายผลที่ได้รับหลังจากจัดทำโครงการ/กิจกรรม

ปัญหาในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม

1. หนีไม่พียงพอใจจังหวัดน้ำแข็ง (ไม่มีหลังถ้ำ)
3. อากาศร้อน (สภาพอากาศ) ฝนป่า (พืชธรรมชาติ จากคนเป็นผู้กระทำ เกิดจากการทิ้งกันบุรี
4. ผู้ส่งของทางผลประโยชน์ รุดล้ง ไม่ยอม ทำให้ตัวไม่หักโค่น
5. บุคลากร/ผู้ร่วมกิจกรรมบางคนไม่สามารถเข้าร่วมได้ เนื่องจากมีการกิจหลายอย่าง

แนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงในระะต่อไป

1. ควรมีการติดตามประเมินผล
2. ควรหาพื้นที่อื่นให้ไปปลูกในพื้นที่ป่าชุมชนป่าข้างป่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/ถนนหน้าวัด/ถนนหน้าโรงเรียน ที่ยังไม่มีคนไ้
3. การปลูกพืชที่สนใจมีความรับผิดชอบ จัดส่วให้ตระหนักต่อความสำคัญของป่าชุมชน
4. เพิ่มการประชาสัมพันธ์ เช่น ติดป้ายป้ายโครงการ
5. ควรมีการระดมทุนการดูแลป่าชุมชน โดยแบ่งตั้งจาก อบต.พาสโค
6. ทรายผลคนทำร่วมกิจกรรมมากขึ้น ให้ครบทุกหมู่บ้าน เช่น มีสถานที่เพิ่มกัน มีผู้สนับสนุนโครงการเพิ่มกันมีการร่วกัน มีกิจารางวัล มี อสม / สวอ / โรงเรียน / อภปร เข้าร่วมโครงการ
7. ปั่นจักรยานไปร่วมรับประทานอาหารร่วมกัน เพื่อเป็นการพบปะกันในกลุ่มของนักวิจัยชุมชน เดือนละ 1 ครั้ง

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

6. ผลการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการนักรักวิจัยชุมชน ของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 6

6.1 การวิเคราะห์ผลที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลงต่อชุมชน และ
การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
สรุปได้ดังตารางด้านล่างนี้

ผลที่ได้รับ	การเปลี่ยนแปลงต่อ ชุมชน	วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้ เกิดการเปลี่ยนแปลง
ผลผลิต 1. ทราบพฤติกรรม การใช้ประโยชน์ที่ดิน ของประชาชน 2. ได้แนวทางการ แก้ไขปัญหาจาก พฤติกรรมการใช้ ประโยชน์ที่ดิน 3. ทราบสภาพของ แหล่งน้ำที่ได้รับ ผลกระทบจากการใช้ สารเคมีในพื้นที่	1. ผู้เข้าร่วมโครงการ เกิดการพัฒนาและเรียนรู้ เกี่ยวกับการศึกษาและ วิจัย เพื่อพัฒนาชุมชน 2. เกิดการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างผู้เข้าร่วม โครงการ รวมถึงระหว่าง ผู้เข้าร่วมโครงการกับ ผู้ให้ข้อมูลเพื่อ ศึกษาวิจัยในชุมชน 3. มีการกระตุ้นและเกิด ความตระหนักรู้ในการ แก้ไขปัญหาของชุมชน	• สมาชิกผู้เข้าร่วม โครงการให้ความสนใจ ร่วมมือ มีความ สามัคคีและเสียสละ • มีแรงบันดาลใจจาก วิทยากรที่ให้ความรู้ เกี่ยวกับงานวิจัย • ตัวเองให้ออกาสแก่ ตัวเอง • ทีมงานมีความ เข้มแข็งในงานวิจัย ของกลุ่ม • ผู้เข้าร่วมโครงการมี ความเข้าใจใน งานวิจัยมากขึ้น

ผลที่ได้รับ	การเปลี่ยนแปลงต่อชุมชน	วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
4. ได้แนวทางการแก้ไขปัญห ผลกระทบจากการใช้สารเคมี ผลลัพธ์ 1 นำผลของสาเหตุไปดำเนินการจัดกิจกรรมและโครงการต่างๆ 2. ประชาชนตระหนักถึงการบริหารพื้นดินของตนเอง 3 ลดต้นทุนในการผลิตของเกษตรกร 4.ชุมชนตระหนักถึงการช่วยลดการใช้สารเคมี 5.ชุมชนปลอดภัยจากสารพิษที่ตกค้างจากการใช้สารเคมี 6.สิ่งมีชีวิตในแหล่งน้ำจะมีมากขึ้น	4. องค์รปกครองส่วนท้องถิ่น นำผลการศึกษาไปใช้ในการกำหนดกิจกรรม/โครงการในการพัฒนาชุมชน	• ผู้ให้ข้อมูลมีโอกา - แลกเปลี่ยนปัญหาและข้อมูลกับผู้เข้าร่วมโครงการ • ผู้บริหารส่วนท้องถิ่นให้ความสนใจและสนับสนุนโครงการ • ได้รับการสนับสนุนจากชาวบ้านโดยการตอบแบบสอบถามและได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

6.2 การอภิปรายผลที่ได้รับหลังจากจัดทำโครงการ/กิจกรรม

ปัญหาในการ ดำเนินโครงการ/กิจกรรม	แนวทางพัฒนา/ปรับปรุงในระลอกต่อไป
✖ ผู้เข้าร่วมโครงการบางส่วนไม่มีความพร้อมในการทำวิจัยครั้งนี้ ✖ ผู้เข้าร่วมโครงการ (โดยเฉพาะกลุ่ม) มีความคิดที่แตกต่างกัน บางครั้งไม่สามารขอหรือได้เสนอ(แต่ล้หรือ) ไม่สามารถสร้างจากเวทีวิชาการในกลุ่มเท่าที่ควร ✖ ผู้เข้าร่วมโครงการบางรายให้คำแนะนำในการจัดจ้ชเองเกินไป (ระสงจสงของผู้ที่เอนไม่เพียงพอ) ✖ ผู้คอบแบบสอชนบางรายไม่ให้ความร่วมมื่อ	▪ คัดลือกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความสนใจและให้ความสำคัญกับการศึกษาวิจัยให้มากที่สุด ▪ สร้างสละกัพสนคองของกิจกรรมให้มีการเปิดโอกาสและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างกว้างขวางกับคณาจารย์คองมหาวิทยาลัย ▪ ประกักลุ่มเพื่อกระศนและจัดการกลุ่ม ▪ สรรพผู้สนใจในกิจกรรมโครงการ และสร้างกระบวนการหรือรูปให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ▪ ผู้เข้าร่วมโครงการคองออบายและคำแนะนำทางอิจความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับแก่ผู้เข้าร่วม

รายงานการถอดบทเรียน

7. ผลการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการนักรักชุมชน ของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7

7.1 การวิเคราะห์ผลที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลงต่อชุมชน และ
การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง สรุปได้ดังตาราง
ด้านล่างนี้

ผลที่ได้รับ	การเปลี่ยนแปลง ต่อชุมชน	วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลง
1.ชุมชนมีความตระหนักถึง ปัญหาชุมชน โดยเฉพาะ ปัญหาครอบครัว ปัญหา เด็ก เยาวชน มีพฤติกรรม ไม่เหมาะสม 2.คนในชุมชนได้รับความ รู้ในการสร้างนักรักชุม ชนเพื่อทำงานพัฒนา ด้วยจิตอาสา เป็นผู้นำการ เปลี่ยนแปลงในสังคม การรักชุมชนโดยใช้ ข้อมูลที่ต้องเป็นจริงจะ นำไปสู่การพัฒนาแก้ไข ปัญหาชุมชนได้ต่อไป และ การเขียนโครงการ	1. นักรักชุมชน ได้ร่วมกันเลือก ประเด็นปัญหาที่ สนใจ เพื่อฝึกการ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์เชิงลึก ค้นหาสาเหตุเพื่อ หาทางป้องกัน แก้ไขต่อไป	1. ผู้นำท้องถิ่นให้การ สนับสนุน โดยเข้าร่วมเป็น ประธานในการประชุมทั้ง 2 ตำบล และสนับสนุนใน ด้านอื่นๆ 2. คนในชุมชนเกิดความ ตระหนัก และมีส่วนร่วม คิดหาแนวทางแก้ไขปัญหา

โครงการนักรักชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

7.2 การอภิปรายผลที่ได้รับหลังจากจัดทำโครงการ/กิจกรรม

ปัญหาในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม

แนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงในระลอกต่อไป

- ✘ ระยะเวลาของการเป็นพี่เลี้ยงให้แก่นักวิจัยชุมชนน้อยเกินไป และขาดงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง
- ✘ การทำงานชุมชนต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนค่อนข้างซับซ้อน และเป็นปัญหาฝังรากลึกมานาน การลงพื้นที่ไม่กี่ครั้งจึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้

- เริ่มจากการจุดประกายเล็กๆ ของปัญหาในพื้นที่
- ควรมีการติดตามผล ทุกๆ 3 เดือน
- สพร.เดิมเดิมเป็นพี่เลี้ยงอีก 1 ปี

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

8. ผลการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการนักรักชุมชน ของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 8

8.1 การวิเคราะห์ผลที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลงต่อชุมชน และ
การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
สรุปได้ดังตารางด้านล่างนี้

ผลที่ได้รับ	การเปลี่ยนแปลง ต่อชุมชน	วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลง
<u>ผลผลิต</u> 1. สามารถลด ต้นทุนการผลิตใน ภาคการเกษตรได้ 2. มีการใช้ สารเคมีชีวภาพ ทดแทนสารเคมี 3. สามารถเพิ่ม ความรู้ใหม่ เกี่ยวกับเกษตร อินทรีย์ให้กับ เกษตรกร	1. ประชาชน , เกษตรกร ใน ชุมชนมีการทำ เกษตรอินทรีย์ ชีวภาพไว้ใช้เอง เพื่อช่วยลดต้นทุน การผลิต 2. ประชาชนและ เกษตรกรในพื้นที่ ได้รับความรู้ ความ เข้าใจ เกี่ยวกับ เรื่องเกษตร อินทรีย์ชีวภาพ มากยิ่งขึ้น	1. อบต. สนับสนุนด้าน งบประมาณ และสถานที่ในการ ดำเนินโครงการฯ 2. ประชาชนและเกษตรกรใน พื้นที่มีแรงบันดาลใจ และให้ ความร่วมมือเป็นอย่างดี 3. ประชาชนและเกษตรกรใน พื้นที่มีการรวมกลุ่มกัน ช่วยกัน คิด ช่วยกันทำ 4. ประชาชนและเกษตรกรใน พื้นที่มีการดำเนินการอย่าง ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

โครงการนักรักชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

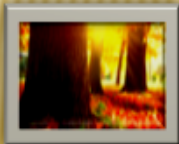

ผลที่ได้รับ	การเปลี่ยนแปลง ต่อชุมชน	วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลง
<u>ผลลัพธ์</u> 1. เกษตรกรมี ทักษะด้านการทำ เกษตรอินทรีย์ 2. มีการรวมกลุ่ม เพื่อทำเกษตร อินทรีย์ชีวภาพ 3. มีสมาชิกเพิ่ม มากขึ้น ทั้งใน พื้นที่ และนอกพื้นที่	3. ประชาชนและ เกษตรกรในพื้นที่ มีการรวมกลุ่มกัน ช่วยกันคิด ช่วยกันทำมากขึ้น 4 .อบต. นำ โครงการฯ เข้าแผน ตำบล เพื่อแก้ไข ปัญหาทางการ เกษตร และพัฒนา ชุมชน	

8.2 การอภิปรายผลที่ได้รับหลังจากจัดทำโครงการ/กิจกรรม

ปัญหาในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม	แนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป
✖ ประชาชนละเลยการรดน้ำในพื้นที่ (บางกลุ่ม) ไม่ให้ความร่วมมือในการจัดเก็บขยะ ✖ ประชาชนละเลยการรดน้ำในพื้นที่ (บางกลุ่ม) มีอคติกับการทำการเกษตรอินทรีย์ซ้ำๆ ทำแล้วไม่ได้ผลเห็นผลช้า ✖ ประชาชนในพื้นที่ มีการแบ่งแยก แบ่งกลุ่ม แบ่งพรรคแบ่งพวกกัน ไม่ทำงานร่วมกัน	1. มีการปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดผลระยะยาว - การใช้สารเคมีชีวภาพ, จุลินทรีย์ สิ่งเคราะห์สังเคราะห์ แทนสารเคมี - โดยการทำเกษตรอินทรีย์ชีวภาพไว้ใช้เอง แทนการใช้สารเคมี - โดยการรวมกลุ่มกันเพื่อทำการเกษตรอินทรีย์ชีวภาพไว้จำหน่าย 2. มีการอบรมเพื่อให้ความรู้ แลกเปลี่ยนผลต่อไป 3. มีการติดตามผลการดำเนินงานโครงการฯ

โครงการนักรักชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

9. ผลการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการนักรัก ชุมชนของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 9

9.1 การวิเคราะห์ผลที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลงต่อชุมชน และ
การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
สรุปได้ดังตารางด้านล่างนี้

ผลที่ได้รับ	การเปลี่ยนแปลง ต่อชุมชน	วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลง
<u>ผลผลิต</u> สมาชิกที่เข้าร่วม โครงการได้มีความรู้ และทักษะชีวิตในด้าน การดำรงชีวิตตาม แนวทางวิถีพุทธ ได้มี ความเข้าใจและมี จิตสำนึกที่ดีต่อกันทั้ง ในครอบครัวและ ชุมชน	1. การดำเนินกิจกรรมนี้ เป็นกิจกรรมที่ตรงตาม ความต้องการของชุมชน ส่วนใหญ่ ที่จะช่วย แก้ปัญหาให้แก่คนใน ชุมชน และเป็นโครงการ ร่วมที่ได้รับการยอมรับ จากทุกส่วนในชุมชน จึง มีเพียงผลกระทบเชิง บวกเท่านั้นคือ ครอบครัว ในชุมชนได้รับการใส่ใจ จากซึ่งกันและกันทั้งจาก หน่วยงานภายใน และหน่วยงานนอก ส่วน ภายนอก	ผู้นำในชุมชน ประกอบด้วย นายก อบต. ซึ่งเป็นคนรุ่น ใหม่ ที่ทำงานเน้น การประสานงาน ร่วมกันทุกส่วนใน ชุมชน เพื่อให้ ประชาชนเป็นดั่ง แกนกลางในการ พัฒนาบ้าน ผู้นำใหญ่บ้าน และผู้นำ ชุมชนอื่นๆ มีส่วน สำคัญและมีอิทธิพล ให้เกิดการ

ผลที่ได้รับ	การเปลี่ยนแปลงต่อชุมชน	วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
<u>ผลลัพธ์</u> คนในชุมชนใช้แนวทางการดำรงชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา ห้อมนำจิตใจ ทำให้เกิดครอบครัว ชุมชน เข้มแข็งและอบอุ่น	2. สมาชิกในครอบครัวที่ร่วมโครงการมีจิตสำนึกที่ดีต่อกัน ได้แก่มิ่สำนึกติดต่อผู้ใหญ่ เพราะได้รับการยอมรับและมีเวทีแลกเปลี่ยนให้พูดคุยถึงสภาพปัญหาและสิ่งที่อยากจะทำให้ผู้อื่นรู้เพื่อการช่วยแก้ปัญหา	เปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในชุมชน และการรับฟังเสียงของประชาชนอย่างเสมอภาค และเป็นธรรม

โครงการนักรักใจชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

9.2 การอภิปรายผลที่ได้รับหลังจากจัดทำโครงการ/กิจกรรม

ปัญหาในการ ดำเนินโครงการ/กิจกรรม

แนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป

✧ กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมนอกระบบ และอยู่ระหว่างดำเนินการ ซึ่งดำเนินการไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ทำให้ครอบครัวอื่น ซึ่งไม่ได้เข้าร่วมโครงการอีกมาก ที่อยากมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

- ❖ การจัดกิจกรรมในระยะต่อไป จะดำเนินการให้ทั่วถึงและเพียงพอต่อความ ต้องการของชุมชน
- ❖ จัดให้มีเวลาในการติดตามงานให้มากขึ้น เพื่อให้ตรงตาม ความต้องการของครอบครัวในชุมชน

โครงการนักรักใจชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

10. ผลการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการนักรัจริย ชุมชนของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 10

10.1 การวิเคราะห์ผลที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลงต่อชุมชน และ
การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง สรุปได้ดังตาราง
ด้านล่างนี้

ผลที่ได้รับ	การเปลี่ยนแปลงต่อ ชุมชน	วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลง
<u>ผลผลิต</u> 1. กลุ่มผู้สูงอายุใน พื้นที่ตำบลป่าไผ่ได้ มีการรวมกลุ่มเพื่อ แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ และ พบปะ 2. ผู้ด้อยโอกาส ได้รับการช่วยเหลือ	<u>ทางบวก</u> 1. กลุ่มผู้สูงอายุใน พื้นที่ ได้เกิดการ รวมตัวกันในการทำ กิจกรรมและ แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ 2. ผู้ด้อยโอกาสได้มี การพัฒนาตนเองจาก ผู้รับฝ่ายเดียว เป็น การช่วยเหลือตนเอง และครอบครัวมีการ สร้างรายได้จาก ผลผลิตที่ทำเอง	1. เนื่องจากเป็นศูนย์ ผู้สูงอายุรองรับ และนายก เทศบาลให้ความสำคัญ จึงก่อให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงและก่อให้เกิด ให้กรรมได้อย่างดี 2. ผู้นำชุมชนให้ความสำคัญ ร่วมมือและให้ ความสำคัญในการร่วม คิดและแก้ปัญหา ร่วมกับ อบต. 3. อบต.เห็นความสำคัญ ในการพัฒนากลุ่ม ผู้ด้อยโอกาส และมี แนวโน้มในการขยายผล
<u>ผลลัพธ์</u> 1. เกิดกลุ่มภูมิ ปัญญาและปราชญ์ ชาวบ้าน		

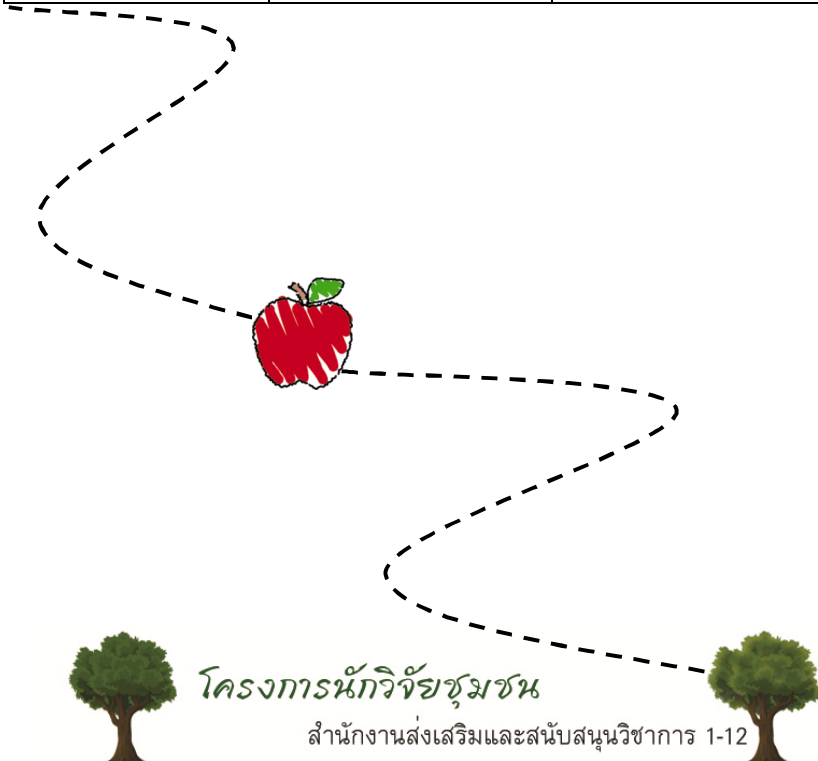

โครงการนักรัจริยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

ผลที่ได้รับ	การเปลี่ยนแปลงต่อชุมชน	วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
2. ผู้ด้อยโอกาสได้มี การพัฒนาตนเอง และมีการลดภาระ ค่าใช้จ่ายภายใน ครัวเรือน	<u>ทางลบ</u> 1. ความไม่เข้าใจใน บทบาทของผู้สูงอายุ บางคนไม่เห็น ความสำคัญของการที่ ต้องเข้าร่วมกิจกรรม 2. ผู้ด้อยโอกาสยังคง ให้ความร่วมมือและ ความสนใจใน กิจกรรมน้อย	ในด้านการฝึกอาชีพ และ การแปรรูปอาหารเพื่อ การจำหน่ายสู่ตลาดเพื่อ สร้างรายได้ให้กับ ผู้ด้อยโอกาสและ ครอบครัวต่อไป

10.2 การอภิปรายผลที่ได้รับหลังจากจัดทำโครงการ/กิจกรรม

ปัญหาในการ ดำเนินโครงการ/กิจกรรม	แนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงให้สอดคล้องไป
✗ กลุ่มเป้าหมายยังไม่ให้ความสำคัญ การเข้าร่วมกิจกรรมน้อย ✗ พาหนะการเดินทางเข้าร่วมของผู้สูงอายุ ✗ การขาดข้อมูลข่าวสาร ✗ พื้นที่ในการเพาะปลูก ๒ ระบบ สาธารณูปโภคไม่เหมาะสมในบางบ้าน ✗ การขาดความรู้ในการเพาะ เช่น การเพาะปลูกมะนาวเพื่อจำหน่าย ✗ การขาดเงินทุนในการลงทุน	1. เทศบาลฯ ส่งเสริมผู้สูงอายุมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น 2. เทศบาลฯ ได้มีแผนงานในการประสานงานกับ สำนักงานเกษตรอำเภอ เพื่อหาพันธุ์ของพืชผัก เพื่อเป็นการลดภาระต้นทุนการเพาะปลูก ตลอดจนการสอนการทำปุ๋ยหมักชีวภาพเพื่อใช้ในทดแทนการซื้อปุ๋ยเคมีและใช้ในครัวเรือน

โครงการนักรักชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

11. ผลการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการนักรักชุมชน ของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 11

11.1 การวิเคราะห์ผลที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลงต่อชุมชน และ
การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
สรุปได้ดังตารางด้านล่างนี้

ผลที่ได้รับ	การเปลี่ยนแปลง ต่อชุมชน	วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้ เกิดการเปลี่ยนแปลง
1. ทำให้พื้นที่เป็น ต้นแบบที่เป็น รูปธรรม เรื่องการ ดูแลรักษาสุขภาพ โดย ใช้สมุนไพร 2. เกิดแกนนำกลุ่มหนึ่ง ที่ต้องการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ พัฒนาเป็นแหล่ง ท่องเที่ยว 3. เกิดภาคีเครือข่าย ที่เกี่ยวข้อง ดึงให้ทำ กิจกรรมเชิง ท่องเที่ยว เช่น มหาวิทยาลัย	1. คนในชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของ การดูแลสุขภาพโดยใช้ สมุนไพรมากขึ้น 2. การมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการจัดทำแผน แม่บท ที่เป็นความ ต้องการจากชุมชนเอง 3. เป็นการเพิ่มรายได้ ให้กับชุมชน จากการ รวมกลุ่ม ทำให้มีความ เป็นอยู่ที่ดีขึ้น เนื่องจาก เป็นช่วงผลผลิตยางพารา กำลังตกต่ำ 4. เกิดเป็นบทเรียนและ	1. ความจริงจังของแกน นำที่ทำงานเพื่อชุมชน 2. คนในชุมชนเห็นผลที่ เกิดขึ้นจริงจากการใช้ สมุนไพรในการรักษา โดยไม่ต้องใช้สารเคมี. เกิดจากการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ของชุมชนอื่น 4. ชุมชนมีความเข้าใจ และให้ความร่วมมือใน การทำกิจกรรม 5. ปัญหาขัดแย้งเรื่องที่ดิน ทำกินในเขตอุทยาน แห่งชาติ ทำให้เกิดการ รวมตัวเพื่อแก้ปัญหา

โครงการนักรักชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

ผลที่ได้รับ	การเปลี่ยนแปลง ต่อชุมชน	วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้ เกิดการเปลี่ยนแปลง
4.ชุมชนมีแผนแม่บทชุมชนที่มีประสิทธิภาพชัดเจน และนำเข้าสู่แผนของ อบต. เพื่อจัดทำกิจกรรมโครงการที่พัฒนาชุมชน 5. มีการรวมกลุ่มอาชีพ “กลุ่มกล้วย” โดยส่งเสริมให้ชุมชนปลูกกล้วยหอมส่งออกประเทศจีนและกำลังขยายไปมาเลเซีย 6. การบรรเทาความเดือดร้อนของชุมชนที่สามารถเจรจาต่อรองให้กับเกี๋ยงผลผลิตได้ 7. เกิดความเห็นอกเห็นใจกันในชุมชน เกิดความสามัคคีช่วยเหลือกัน	องค์ความรู้ในเรื่องการปลูกกล้วย ที่สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับที่อื่นได้ - ชาวบ้านที่เดือดร้อนได้รับความช่วยเหลือจากเงินกองทุนที่ดิน - การเจรจาที่ทำให้ชุมชนมีความกังวลน้อยลง ผ่อนผันได้สามารถไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ทำกินได้ <u>ทางลบ</u> 1. ยังมีการเปลี่ยนแปลงในชุมชนน้อย แต่มีการเปลี่ยนแปลงในแกนนำ นั่นคือ แกนนำมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำวิจัยวิธีการ ทักษะ จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนอื่น ๆ	ปากท้องของชุมชน 6. การต่อสู้ที่ยืดชุมชนเป็นฐาน ต่อสู้เพื่อชาวบ้านที่เดือดร้อน

11.2 การอภิปรายผลที่ได้รับหลังจากจัดทำโครงการ/กิจกรรม

ปัญหาในการ ดำเนินโครงการ/กิจกรรม	แนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงในระลอกต่อไป
1. โครงการที่เสนอ มีบางส่วนซ้ำซ้อนกับงานของ อสม. ที่กำลังทำอยู่ จึงไม่สามารถของบประมาณจาก อบต. หรือ สปสช. ได้ 2. เป็นโครงการที่ใหญ่ต้องใช้งบเลี้ยงจากหลายภาคส่วนในการดำเนินงานครั้งนี้ให้สำเร็จ จึงเป็นช่วงของการประสานหาทีมงาน และทำความเข้าใจกับชุมชน 3. การศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องต่าง ๆ เช่น การตลาด การพัฒนาต่อขอผลิตภัณฑ์ ต้องมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาสนับสนุน 4. ปัญหาในเรื่องของการต่อสู้กับกฎหมาย ซึ่งต้องใช้เวลาและหลักฐาน เคารพเวลา เพื่อขอขบรพทาคความ/ติดต่ออื่นให้ชุมชน	1. ต้องพัฒนาทักษะของตนเอง หาความรู้เพิ่มเติม ทั้งในเรื่องของทักษะความรู้ และการบริหารจัดการ การตลาด การปลูกกล้วย และการพัฒนาต่อของสายกล้วย เป็นต้น 2. สร้างเครือข่ายให้มากขึ้น และขยายตลาดส่งออกให้กว้างขึ้นกว่าเดิม 3. ขยายผลไปสู่ชุมชน ให้คนในชุมชนเข้ามาเป็นคนทำงาน และขยายไปสู่สื่อและเยาวชน 4. ต้องประสานความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น องค์กร และชุมชน ทำความเข้าใจ และสร้างความตระหนักร่วมกัน 5. จัดทำฐานข้อมูลชุมชนให้มีคุณภาพถูกต้อง ชัดเจน 6. จัดทำแบบคำนำเหมาย เพื่อขยายไปสู่พื้นที่อื่นที่มีปัญหาที่ติดทำกิน

โครงการนักรักสุขภาพชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

12. ผลการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการนกิจัยชุมชน ของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 12

12.1 การวิเคราะห์ผลที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลงต่อชุมชน และ
การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
สรุปได้ดังตารางด้านล่างนี้

ผลที่ได้รับ	การเปลี่ยนแปลง ต่อชุมชน	วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลง
1. คนในพื้นที่ตำบล ทุ่งหญ้าเล็งเห็นการ พัฒนาการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2. คนในพื้นที่ ตำบลเขาขาว เล็งเห็นประโยชน์ ของการดูแล สุขภาพและการ ปรับเปลี่ยน พฤติกรรมในการ ดูแลสุขภาพ	<u>ทางบวก</u> 1. ทำให้คนในชุมชนเล็งเห็น การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง นิเวศให้มีความยั่งยืนและ พัฒนาเส้นทางเดินทางไป ยังสถานที่ท่องเที่ยว พัฒนา สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ไฟฟ้า ประปาและที่จอดรถ เป็นต้น นั่นคือเชิงบวก 2. การสร้างสวัสดิการสุขภาพ ในชุมชนส่งผลต่อสุขภาพของ ทุกคนในชุมชน เพราะการ สร้างสุขภาพที่ดีได้โดยพื้นฐาน เกษตรกรรมธรรมชาติใน	1. การเปลี่ยนแปลง เกิดขึ้นจากทุกคนใน ชุมชน หน่วยงาน องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ทั้งองค์กร บริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วน จังหวัดและหน่วยงาน ภาคีที่หนุนเสริมด้าน การท่องเที่ยว ทำให้ สถานที่ท่องเที่ยว ได้รับการ ประชาสัมพันธ์จาก คนภายนอกเพิ่มขึ้น

โครงการนกิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

ผลที่ได้รับ	การเปลี่ยนแปลง ต่อชุมชน	วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลง
	ชุมชน ที่มีการปลูกพืชผัก ปลอดสารพิษในรั้วบ้านของ ตนเอง โดยมีการสร้าง “ธนาคารพันธุ์พืช” เพื่อเป็น ศูนย์รวมในการแลกเปลี่ยน เมล็ดพันธุ์พืชของคนใน ชุมชน <u>ทางลบ</u> 1. ขาดความต่อเนื่องในการ ดำเนินกิจกรรม ทำให้เกิดเป็น รูปธรรมได้ยาก 2. การท่องเที่ยวที่หนาแน่น นักท่องเที่ยวมากมาย ทำให้ ปัญหาด้านขยะมูลฝอย เพิ่มขึ้นในสถานที่ท่องเที่ยว รวมทั้งความเสื่อมโทรมของ สถานที่ท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติด้วย	เพื่อนำไปสู่การสร้าง รายได้ให้แก่คนใน ชุมชนอีกด้วย 2. การเปลี่ยนแปลง จะเกิดขึ้นกับทุกคน ในชุมชนในด้าน สุขภาพ ทำให้คนใน ชุมชนมีสุขภาพ ร่างกายที่แข็งแรง มี พฤติกรรมดูแลสุขภาพ สุขภาพที่ดีขึ้น เกิด รายได้ เกิดความ สามัคคีของคนใน ชุมชน เพราะได้จาก การปลูกผักปลอด สารพิษในรั้วบ้าน ของตนเอง เหลือจาก การกินคือการขาย สร้างรายได้เพิ่ม

โครงการนักรักชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

12.2 การอภิปรายผลที่ได้รับหลังจากจัดทำโครงการ/กิจกรรม

ปัญหาในการ ดำเนินโครงการ/กิจกรรม

แนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป

- ✖ อุปสรรคด้านการ สัมพันธ์ สหกรณ์โครงการด้าน การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมมากก ัน
- ✖ การขาดความต่อเนื่องในการดำเนิน โครงการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว
- ✖ การร่วมกิจกรรมไม่ทั่วถึงในกิจกรรม วิชาการพันธุ์พืช
- ✖ การขาดงบประมาณในการ สัมพันธ์ สหกรณ์ เมล็ดพันธุ์พืช

1. สร้างภาคีเครือข่ายหรือคณะทำงานเพื่อ พัฒนาพื้นที่ให้เป็น เมืองแหล่งการท่องเที่ยว เชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการจางแผน พัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
2. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการและถึง ประโยชน์ที่จะได้รับ จากโครงการอย่าง ทั่วถึง
3. จัดหางบประมาณมาสนับสนุน

โครงการนักรักใจชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

โครงการนักวิจัยชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างนักวิจัยชุมชนด้านการพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ส่งเสริมองค์ความรู้และฝึกปฏิบัติการทำวิจัยอย่างง่ายให้กับเครือข่ายด้านการพัฒนาสังคมและสวัสดิการ และเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมกับเครือข่าย พม. ระดับพื้นที่ในการพัฒนาสังคมและสวัสดิการ วิธิดำเนินการโครงการครั้งนี้ เป็นการประยุกต์ใช้การวิจัยเพื่อท้องถิ่น (Community-Based Research) ผู้การวิจัยชุมชนมีกระบวนการดำเนินงานโครงการ โดยเริ่มจากการเตรียมชุมชน การออกแบบและกำหนดแผนงานการวิจัย การสำรวจ สัมภาษณ์ การประมวลและวิเคราะห์ผล การคิดค้นเป็นโครงการกิจกรรม และการถอดบทเรียนโครงการ โดยเป้าหมายดำเนินการ คือ เครือข่ายด้านการพัฒนาสังคมและสวัสดิการระดับพื้นที่ของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 - 12 (สสจ.) รวมพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 25 พื้นที่

การสรุปผลการดำเนินงานโครงการนักวิจัยชุมชนของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 - 12 แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ผลการดำเนินงานโครงการนักวิจัยชุมชนที่ดำเนินการในพื้นที่ และผลการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการนักวิจัยชุมชน สามารถสรุปได้ดังนี้

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

1. สรุปผลการดำเนินงานโครงการนักรักชุมชนชนที่ดำเนินการในพื้นที่

สรุปผลโครงการนักรักชุมชนด้านสวัสดิการและกลุ่มเป้าหมายของสำนักงานส่งเสริม
และสนับสนุนวิชาการ 1-12 ได้ดังนี้

งานสวัสดิการ	จำนวน โครงการ	รายละเอียด	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน โครงการ
การมีงานทำ รายได้	6	- การหาพันธุ์ไม้ที่สามารถทนต่อสภาพน้ำ/ดินเค็มได้ เพื่อให้มีรายได้จากการเกษตร (สสว.2) - การแก้ไขปัญหาพฤติกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดิน (สสว.6) - การใช้สารชีวภาพในการเกษตรเพื่อลดต้นทุนการผลิต (สสว.8) - การส่งเสริมความรู้ด้านเกษตร	เด็กและ เยาวชน	4

โครงการนักรักชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

งานสวัสดิการ	จำนวน โครงการ	รายละเอียด	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน โครงการ
		อินทรี (สสว.8) - การส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาสมุนไพรและการแพทย์แผนไทยในการดูแลสุขภาพ (สสว.11) - การจัดการปัญหาที่ดินทำกิน (สสว.11)		
สุขภาพอนามัย	4	- การบริหารจัดการขยะ (สสว.3,4) - การสร้างพลังชุมชนลดมลพิษเพื่อสุขภาพ (สสว.3) - การจัดสวัสดิการสุขภาพชุมชนบนพื้นฐานเกษตรกรรมธรรมชาติ (สสว.12)	ผู้สูงอายุ	1

โครงการน้อมใจชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

งานสวัสดิการ	จำนวน โครงการ	รายละเอียด	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน โครงการ
การศึกษา	5	- การสร้างความรู้ ความตระหนักรู้ในการแก้ไขปัญหาคูณแม่จ๋ายไซ (สสว.2) - การให้ความรู้ ผลกระทบ วิธีการป้องกันปัญหาอาสพติดในชุมชน (สสว.4) - การให้ความรู้การแก้ไขปัญหาด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม (สสว.7) - การให้ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสานสายใยในครอบครัว (สสว.9)	คนพิการ	1

โครงการนักรักจ๋ายชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

งานสวัสดิการ	จำนวน โครงการ	รายละเอียด	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน โครงการ
สิ่งแวดล้อม	6	- การอนุรักษ์น้ำและพื้นฟูป่าชุมชน (สสว.5) - การสร้างจิตสำนึกให้เด็กและเยาวชนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (สสว.5) - การแก้ไขปัญหาสารเคมีปนเปื้อนในแหล่งน้ำ (สสว.6) - การใช้สารชีวภาพในการเกษตรเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (สสว.8) - การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (สสว.11)	ผู้ด้อยโอกาส	3

โครงการน้กวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

งานสวัสดิการ	จำนวน โครงการ	รายละเอียด	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน โครงการ
		- การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่าง ยั่งยืน (สสว.12)		
การมีส่วนร่วม	4	- การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมใน ชุมชน (สสว.10) - การส่งเสริมให้ผู้ด้อยโอกาสมีส่วน ร่วมช่วยเหลือตนเองและครอบครัว (สสว.10) - การพัฒนากระบวนการจัดทำแผน ชุมชนอย่างมีส่วนร่วม (สสว.11) - การสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่าย จัดการปัญหาที่ทำกิน (สสว.11)	ชุมชน	11

โครงการน้อมใจชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

งานสวัสดิการ	จำนวน โครงการ	รายละเอียด	กลุ่ม เป้าหมาย	จำนวน โครงการ
นันทนาการ	2	- การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (สสว.11) - การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน (สสว.12)		
บริการสังคม	2	- การสร้างจิตอาสาช่วยเหลือผู้ยากไร้ในชุมชน (สสว.1) - การส่งเคราะห์ช่วยเหลือ , การขยายสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน (สสว.1)		

โครงการนันทนาการชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

2. สรุปผลการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการนักรักชุมชน

ผลที่ได้รับต่อชุมชน	สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง	ปัญหา อุปสรรค	แนวทางแก้ไขปัญหา/การพัฒนาต่อยอด
1. ทำให้เกิดองค์ความรู้ ความตระหนักต่อปัญหาชุมชน สามารถนำความรู้ไปเผยแพร่ต่อผู้เกี่ยวข้อง 2. ทำให้หันรักชุมชนฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์วางแผนอย่างเป็นระบบ โดยใช้กระบวนการวิจัยเบื้องต้น	1. มีกลุ่มองค์กรหรือแกนนำที่เข้มแข็งในชุมชนได้แก่ - กองทุนสวัสดิการชุมชน - สภาองค์กรชุมชน - กลุ่มอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน	1. กลุ่มเป้าหมาย เช่น ผู้ด้อยโอกาส ยังพึ่งตนเองไม่ได้ในระยะยาว ต้องเป็นผู้ได้รับความช่วยเหลือต่อไป 2. การเกิดอคติต่องานวิจัย คิดว่ายาก น่าเบื่อ และใช้เวลานาน	1. การจัดโครงการ/กิจกรรมที่กระตุ้นความตระหนักของคนในครอบครัวในการดูแลกลุ่มเป้าหมายและเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว

โครงการนักรักชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

ผลที่ได้รับต่อชุมชน	สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง	ปัญหา อุปสรรค	แนวทางแก้ไขปัญหา/การพัฒนาต่อยอด
3. กลุ่มเป้าหมายในชุมชนได้รับความช่วยเหลือ เช่น ผู้ด้อยโอกาสได้รับสวัสดิการ และกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ ได้รับการพัฒนาศักยภาพ เช่น การปรับปรุงภูมิทัศน์ การใช้ประโยชน์ที่ดิน	2. ผู้บริหารส่วนท้องถิ่นให้ความสนใจและสนับสนุนโครงการ เข้าร่วมเป็นประธานในการประชุม สนับสนุนในด้านอื่นๆ และมีอิทธิพลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในชุมชน	3. ระยะเวลาในการดำเนินงานโครงการน้อยเกินไป ไม่ต่อเนื่อง ไม่สามารถประเมินผลได้มากนัก และไม่สอดคล้องกับการจัดทำแผนของอปท.	2. การแสวงหาแกนนำหรือประชาชนชาวบ้านที่มีความรู้ประสบการณ์ในการทำงานด้านชุมชน พร้อมทั้งกระตุ้นการมีส่วนร่วมภาคประชาชนในการเป็นผู้ริเริ่ม ควบคุม และดูแลตรวจสอบโครงการ

ผลที่ได้รับต่อชุมชน	สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง	ปัญหา อุปสรรค	แนวทางแก้ไขปัญหา/การพัฒนาด้อยอด
4. ทำให้เกิดการรวมและขยายสมาชิกกลุ่ม เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มกองทุนสวัสดิการชุมชน กลุ่มผู้สูงอายุ 5. สามารถสร้างการมีส่วนร่วม ความสามัคคีกัน 6. สร้างรายได้ สามารถลดต้นทุนการผลิต 7. ทำให้คนในชุมชนมีสุขภาพอนามัยที่ดีขึ้น มีการปรับพฤติกรรมในทางบวก	3. การให้ความร่วมมือของนักวิจัยชุมชน ความร่วมมือและความสนใจของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ 4. เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชุมชนและชุมชนต้องการแก้ไขปัญหาดังกล่าว	4. งบประมาณในการดำเนินมีจำกัด ทำให้ไม่เพียงพอ 5. ผู้เข้าร่วมโครงการบางส่วนไม่มีความพร้อม บางรายให้ความสนใจในการวิจัยน้อยเกินไป 6. ประชาชนและเกษตรกรในพื้นที่ (บางกลุ่ม) ไม่ให้ความร่วมมือในการจัดเก็บแบบสอบถาม	3. ควรขยายระยะเวลาในการดำเนินโครงการ หรือโครงการควรมีความต่อเนื่อง 1-2 ปี และควรจัดทำโครงการก่อนการทำแผนของอปท. 4. หางบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชน 5. ขยายผลคนเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น ให้ครบทุกหมู่บ้าน มีอสม./สภอ./โรงเรียน/อปท. เข้าร่วมโครงการ

ผลที่ได้รับต่อชุมชน	สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง	ปัญหา อุปสรรค	แนวทางแก้ไขปัญหา/การพัฒนาต่อยอด
8. เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างพื้นที่ เช่น เครือข่ายท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 9. คนในชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน เช่น ปัญหาการเกษตรกรรม มลพิษ ที่ดินทำกิน การต่อรองเพื่อทำอาชีพ	5. การต่อสู้ที่ยืดชุมชนเป็นฐาน ต่อสู้เพื่อชาวบ้านที่เดือดร้อน 6. หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียน โรงพยาบาล ได้เห็นถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว	7. บางโครงการเป็นโครงการที่ใหญ่ต้องใช้พลังจากหลายภาคส่วนในการทำงานครั้งนี้ให้สำเร็จ จึงเป็นช่วงของการประสาน หาทิมงาน และทำความเข้าใจกับชุมชน	6. คัดเลือกผู้ที่เข้าร่วมโครงการที่มีความสนใจและให้ความสำคัญกับการศึกษาวิจัยให้มากที่สุด 7. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการนักวิจัยชุมชน และให้ข้อมูลประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงการอย่างทั่วถึง

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

ผลที่ได้รับต่อชุมชน	สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง	ปัญหา อุปสรรค	แนวทางแก้ไขปัญหา/การพัฒนาคัดยอด
10. ทำให้เกิดต้นแบบที่เป็นรูปธรรม เช่น ต้นแบบการดูแลรักษาสุขภาพโดยใช้สมุนไพร 11. สามารถนำโครงการนักวิจัยชุมชนสู่แผนของท้องถิ่น และเกิดแผนแม่บทชุมชน	7. มีแรงบันดาลใจจากวิทยากรที่ให้ความรู้เกี่ยวกับงานวิจัย 8. ประชาชนในพื้นที่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	8. โครงการที่เสนอมีบางส่วนซ้ำซ้อนกับงานของ อสม. ที่กำลังทำอยู่ จึงไม่สามารถของบประมาณจาก อบต. หรือ สปสช. ได้	8. ควรประสานความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น ท้องที่และชุมชนทำความเข้าใจ และสร้างความตระหนักร่วมกัน 9. จัดทำฐานข้อมูลชุมชนให้มีความถูกต้อง ชัดเจน 10. จัดทำต้นแบบพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ เพื่อขยายไปสู่พื้นที่อื่นที่มีปัญหา เช่น ปัญหาที่ดินทำกิน

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

3. ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการประเมินตัวนักวิจัยชุมชนเบื้องต้นเพื่อคัดเลือกนักวิจัยชุมชนจัดทำโครงการ เช่น การประเมิน Pretest มีเกณฑ์คัดเลือกมาจากกลุ่มที่หลากหลาย และคัดเลือกพื้นที่จากความสนใจของชุมชน (มีใจทำ) มีพื้นฐานมาบ้างก็ดี

2. สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 - 12 (สสว.) ควรมอบหมาย เป็นพี่เลี้ยงด้านวิชาการ งานวิจัยแก่ชุมชนอย่างต่อเนื่องควรติดตามประเมินผลกิจกรรม โครงการทุก 3 เดือน

4. ในการทำงานชุมชนควรมีการแสวงหาหน่วยงานหนุนเสริมความสำเร็จ เช่น แหล่งทุน องค์ความรู้ เป็นต้น ทั้งนี้ควรประสานสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ไม่เกิดขึ้นเพียงครั้งคราว

5. ควรจัดทำแผนการดำเนินงานโครงการนักวิจัยชุมชน ก่อนการจัดทำแผน 3 ปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6. มองประเด็นปัญหาที่หลากหลาย เริ่มจากการจุดประกายเล็กๆ ของปัญหาในพื้นที่

7. สร้างเครือข่ายนักวิจัยในพื้นที่ และพยายามขยายผลสู่พื้นที่อื่น

8. ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อเป็นพื้นฐานในการคิดแผนชุมชน แผนท้องถิ่น

9. ควรขับเคลื่อนท้องถิ่น ท้องที่ แกนนำชุมชนให้ร่วมมือกัน เดินไปในทางเดียวกัน

10. ควรจัดตั้งงบประมาณ ที่เป็นกองทุนนักวิจัยชุมชนของ 12 สสว. เพื่อสนับสนุนพื้นที่ที่ตั้งใจและมีประสิทธิภาพในการทำงาน

11. สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 - 12 (สสว.) ควรจัดทำกรณีศึกษาเชิงลึกใน 1 พื้นที่ ตลอดจนผลักดันของงบประมาณวิจัย เช่น วิจัยท้องถิ่นของ สกว.

12. การคัดเลือกพื้นที่ควรดำเนินการในพื้นที่เดิมเพื่อต่อยอด เพื่อให้องค์กรอื่นๆ เข้ามาทำกิจกรรมต่อ และขยายพื้นที่ใหม่ เพื่อสร้างเครือข่ายการวิจัยเพิ่มขึ้น

13. ควรมีการคัดเลือกพื้นที่ตัวอย่างที่จะรองรับงบประมาณสนับสนุน เช่น เลือกลงมา 5 พื้นที่ ใน 12 สสว. จากนั้นขับเคลื่อนประสานส่งต่อของงบประมาณจากแหล่งทุนวิจัย ได้แก่ สกว. สสส. สปสช. UNDP. กสจ. กองทุนคุ้มครองเด็ก กองทุนความรุนแรง กองทุนการคุ้มครองฯ ทุนจากสถานศึกษาต่างๆ (ขับเคลื่อนด้านวิชาการ)

โครงการนักวิจัยชุมชน

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

14. ระดับของการจัดทำโครงการนักวิจัยชุมชนควรมี 2 ระดับ ในการส่งเสริมวิชาการและการวิจัย คือ ระดับพื้นที่ สสว. และระดับภาพรวม 12 สสว.

ฝากไว้ท้ายเล่ม

ข้อคิดจากพื้นที่ สู่การทำงานชุมชน

เริ่มปฏิบัติจริงจากตัวเราอย่างมี
กระบวนการและค่อยขยายผล

ตัวเองให้โอกาสแก่ตัวเอง

เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน
และชุมชนต้องการแก้ไขปัญหานั้น

หาโอกาสขยายความคิดทำให้ได้
เครือข่ายด้านการทำงาน

ไม่ใช่เฉพาะอาจารย์ นักวิจัยเท่านั้น
ที่ทำงานวิจัยเชิงวิชาการคนในชุมชนก็
สามารถวิจัยและพัฒนาในชุมชนได้